

Tvoření nové historie

Přeshraniční spolupráce 1991 - 1999

Spolková republika Německo • Česká republika • Polská republika

Euroregion

Neisse-Nisa-Nysa

PREZIDENT
ČESKÉ A SLOVENSKÉ FEDERATIVNÍ REPUBLIKY

V Praze dne 11. dubna 1991

Vážený příteli,

Jsem velmi potěšen pozvánkou na iniciační konferenci o rozvoji euroregionu ve styku Německa, Polska a Československa. O zásadách toho projektu jsem informován. Z pracovních důvodů se konference ve dnech 23.-25. května nemohu zúčastnit - budu na státní návštěvě skandinávských zemí. Přejí konferenci plný úspěch a vyjadřuji svoji osobní podporu myšlence společné práce, přispívající k rozvoji regionů.

Václav Havel

Úřad města Liberce
Benešovo náměstí 1
480 59 Liberec

Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 1991-05-07

Pan
Jerzy Nałichowski
Wojewoda Jeleniogórski

Szanowny Panie Wojewodo,

z zainteresowaniem zapoznałem się z planami rozwoju współpracy między regionami przygranicznymi Polski, Czechosłowacji i Niemiec.
Dobra, przede wszystkim gospodarcza współpraca między bliskimi sąsiadami w suwerennych państwach jednoznacznie jest inicjatywą cenną.
Życzę powodzenia w dyskusowaniu zasad współpracy na zbliżającej się konferencji.

Lech Wałęsa

Eingegangen
23. April 1991
Landratsamt Zittau

Bonn, den 19. April 1991

Der Bundespräsident

An den
Landrat des Landkreises Zittau
Herrn Heinz Eggert
Postfach 246
0-8800 Zittau

Lieber Herr Eggert,

für Ihren Brief vom 18. März danke ich Ihnen herzlich.
Mit Freude habe ich gelesen, daß Sie die bei meinem Besuch im letzten Dezember in Zittau erörterten Gedanken mit der Regionalkonferenz "Dreiländereck" bereits in eine praktische Zusammenarbeit einmünden lassen.

Gern übernehme ich gemeinsam mit den Präsidenten Wałęsa und Havel die Schirmherrschaft über die Veranstaltung, von der hoffentlich nachhaltige Impulse für die weitere grenzüberschreitende Entwicklung in der Region ausgehen werden. Dankbar wäre ich Ihnen, wenn Sie mich zu geeigneter Zeit über die Ergebnisse der Konferenz unterrichten würden.

Ihrer Tagung wünsche ich den besten Erfolg. Gleichzeitig bitte ich Sie, allen Teilnehmern meine herzlichen Grüße zu übermitteln.

Mit allen guten Wünschen

Hu R. Wipac

Dopisy účastníků zakládající konference — 23.-25.05.1991 Zittau

Vážené Dámy, Vážení Pánové !

V čase přelomu let 1999 / 2000 je založení přeshraničního zájmového svazu mezi polskými, českými a německými komunálními institucemi historií.

Jako EUROREGION NEISSE – NISA – NYSA existuje toto zájmové sdružení v institucionalizované formě od 21. prosince 1991. Existence toho sdružení byla umožněna jeho potřebností. Vzniklo v komunální formě, neboť v pohraničních obcích bylo největší povědomí o problémech, problémy zde nejvíce tlačily, ale také proto, že na počátku 90tých let vstoupila do života ve zvýšené míře komunální samospráva a existoval široký konsens mezi místními činovníky, poslanci a státní správou. Viděno v historické relaci, potvrzuje se již nyní, po velmi krátké době, správnost vytvoření Euroregionu. Hovoří pro to hmatatelné výsledky stejně jako respektování našich zkušeností při vytváření nových přeshraničních iniciativ v té míře, v jaké jsme mohli my stavět na zkušenost starších euroregionů ze západní Evropy.

Podobně jako v případě ostatních euroregionů je i naším cílem, podporovat místní iniciativy pro upevnění mezilidských vztahů v pohraničí. Jelikož náš region prožil v minulosti dramatické nepokoje a krize, je tento cíl o to důležitější.

Dnes, s ohledem na nastávající nové tisíciletí, chceme z naší historie čerpat poučení, učit se z chyb a vybudovat budoucnost, opřenou o dobrovolnou spolupráci. Jsme si vědomi naší odpovědnosti, především respektování zájmů našich sousedů.

Je nám známo, že občané v pohraničí jsou plni očekávání. Dosažené výsledky, o kterých hovoříme v této publikaci, spočívají na plném vědomí toho, že řada problémů musí být vyřešena. Jedná se o problémy, trvající již celé roky, problémy, které nově vznikají, velké problémy strategického významu stejně jako malé problémy, které jsou však pro naše občany podstatné.

Euroregion Nisa sbírá a představuje iniciativy, ale často vlastní řešení nerealizuje. Naši plnou vahou a podle daných možností je však podporujeme. V této souvislosti bychom chtěli poděkovat všem, kteří podpořili a podíleli se na založení Euroregionu Nisa. Zvláštní dík patří našim tehdejším prezidentům, pánům

Richardu von Weizäckerovi

Václavu Havlovi

Lechu Wałęsowi,

kterí podpořili inicializaci přeshraniční spolupráce.

Náš dík patří i hlavním činovníkům a funkcionářům na evropské, státní a komunální úrovni a celé řadě neznámých a neuvedených spolutvůrců přeshraniční spolupráce v Euroregionu Nisa.

Erich Schulze
Předseda německé strany

Milan Faltus
Předseda české strany

Marcin Zawila
Předseda polské strany

Obsah

5.	ÚVOD
7.	SPRÁVNÍ MAPA
8.	PRAVIDLA FUNGOVÁNÍ, ORGANIZAČNÍ SCHÉMA
9.	SEZNAM ČLENŮ ER NEISSE
10.	SEZNAM ČLENŮ ER NISA
11.	SEZNAM ČLENŮ ER NYSA
12.	REGIONÁLNÍ PLÁNOVÁNÍ
13.	STATISTIKA
14.	DOPRAVA
15.	HRANIČNÍ PŘECHODY
16.	MAPA DOPRAVNÍCH SPOJŮ A KOMUNIKACÍ
17.	ENERGETIKA A OCHRANA OVZDUŠÍ
18.	VODA
19.	LESY
20.	HOSPODÁŘSTVÍ
21.	OCHRANA PŘED KATASTROFAMI
22.	TURISTIKA
23.	MAPA
24.	OCHRANA ZDRAVÍ A SOCIÁLNÍ PÉČE
25.	KULTURA
26.	SPORT
27.	DĚJINY
28.	VZDĚLÁVÁNÍ
29.	POMOC EVROPSKÉ UNIE

Euroregion

Neisse-Nisa-Nysa je první institucionální formou přeshraniční spolupráce ve Středovýchodní Evropě. Vznikl v roce 1991 a stal se předchůdcem tohoto druhu spolupráce hraničních regionů.

Realizace takových cílů, jako jsou:

- odstraňování negativního vlivu hranic,
 - zlepšení životní úrovně obyvatel,
 - zlepšení přírodních a kulturních podmínek,
 - rozvoj ekonomického potenciálu,
- vyžadovala zahájení společné činnosti na mnoha úrovních.

Tyto velmi obecné cíle a úkoly bylo nutné upřesnit. Tímto se začaly zabývat Pracovní skupiny, které se soustřeďovaly na určitých speciálních úkolech, které byly rozděleny do takových skupin jako: energetika, ekologie, doprava, kultura a umění, ekonomika, ochrana zdraví, správa, sport, turistika, spolupráce vysokých škol, dějiny, stati-

stika, ochrana historických památek, bezpečnost. Tyto oblasti se staly úrovní pro definování určitých problémů, jejichž vyřešení očekávala veřejnost z polské, české a německé části Euroregionu Nisa.

Vyšli jsme vstříc a realizovali jsme hesla evropské integrace při současném zachování národních zájmů a tímto způsobem jsme řešili řadu otázek a úkolů. Rozsah aktivit zobrazuje počet oficiálních třístranných setkání, kterých se pouze v jednom roce 1998 uskutečnilo více než sto.

Mnoho aktivit, především obcí a okresů, bylo úspěšných, patří zde např. zvětšení počtu hraničních přechodů a zjednodušení přechodu hranic, zlepšení dopravy a spojů, ochrana životního prostředí atd. Významných výsledků bylo dosaženo na úrovni mezilidských vztahů. Počet navázaných kontaktů, spolupráce samospráv, a také různých služeb během 8 let je obrovský. Pozorovatelé a odborníci hodnotí tyto kontakty velmi dobře a v důsledku těchto navázaných vztahů jsou realizovány společné aktivity, jako např. ochrana a monitoring ovzduší; ochrana vod, v tom programu „Čistá Nisa“; vytvoření dopravní koncepce; modernizace energetického systému

a ochrana a obnova lesů; banka lesních genů; společné pořádání mnoha sportovních závodů; společná - třístranná - propagace turistických zajímavostí včetně první a jediné v této části Evropy přeshraniční "Koncepce turistického rozvoje"; dynamická výstavba systému cyklistických stezek; sociální projekt "GUSA"; spolupráce lékařských a hygienických stanic; velký počet vědeckých publikací a statistických vydavatelství spojujících různé způsoby průzkumů a výpočtů; pět uspořádaných, včetně publikací, historických konferencí; společné opravy historických památek; dlouholetá spolupráce vysokých škol; společné třístranné hudební soubory a v neposlední řadě kooperace policie.

V případech přímého nebezpečí si vzájemně pomáhají hasiči, a poskytována pomoc obětem povodní v roce 1997 předcházela oficiálním rozhovorům na mezivládní úrovni.

Toto je pouze malá část euroregionálních výsledků a úspěchů.

Na začátku bylo nejdůležitější vytvořit příslušné klima-obraz v rozhodujících kruzích Polska, Česka a Německa a také evropských institucí: Rady Evropy, Evropského parla-

mentu a Evropské komise. Tyto předsevzetí byly úspěšně a politické výsledky umožnily dynamický rozvoj přeshraniční spolupráce.

Příznivý politický obraz a klima iniciovaly také finanční pomoc Evropské unie, která se nejvíc angažovala v rámci programu Phare CBC (Polsko, Česko) a Interreg (Německo).

Pro polskou a českou stranu se tyto prostředky staly velmi důležitým politickým, společenským a ekonomickým nástrojem a dovolily realizaci mnoha předsevzetí. Je třeba také zdůraznit vytvoření v rámci Phare CBC tzv. "malých euroregionálních projektů", které odehrály velkou úlohu v inspiraci přímých přeshraničních kontaktů.

Potenciál a spolupráce mládeže a škol byla náležitě oceněna utvořením Centrální jednotky "Jugendwerk" při polském sekretariátu ERN.

Nejdůležitějším úkolem je pro Euroregion Neisse-Nisa-Nysa v současnosti i budoucnosti dokazovat na základě svých zkušeností správnost a smysl přeshraniční spolupráce a na základě příkladů euroregionů v západní Evropě zdůrazňovat jejich historické úlohy v praktickém procesu evropské integrace.

Se zachováním perspektiv státních zájmů a zájmů každého člena se snažíme vypracovávat čím dál tím lepší model spolupráce. Je charakteristický pozitivním postojem - "dobrou vůlí" - k partnerovi. Naše zkušenosti ukazují, že pouze tímto způsobem je možné přijmout společné cíle. V dějinách Polska,

Německa a Česka jako přímých sousedů je řada důkazů o tom, že tolerance v řadě případů neexistovala, jsou ale také příklady vzorné spolupráce. Přejeme si na základě těchto dobrých a špatných zkušeností, budovat trvalé vztahy, které není možné přetrhnout pro dílčí zájmy. Je to těžký, zodpovědný a nadčasový úkol, který nelze přecenit.

V současné době můžeme pozorovat jistě úzká zaměření v rámci realizace úkolů. Etapa vytváření ideologie ustupuje a vytváří místo pro diskusi odborníků. Z toho důvodu, přesto že jsou stále aktuální obecné cíle určené před osmi lety, formulujeme konkrétní aktivity zakládající se na zkušenostech a našich znalostech a také vědomostech našich přátel z jiných euroregionů.

Několik let se již přímo angažujeme v činnosti Sdružení evropských hraničních regionů a účastníme se práce v Prezidiu této největší a nejvýznamnější přeshraniční instituce v Evropě.

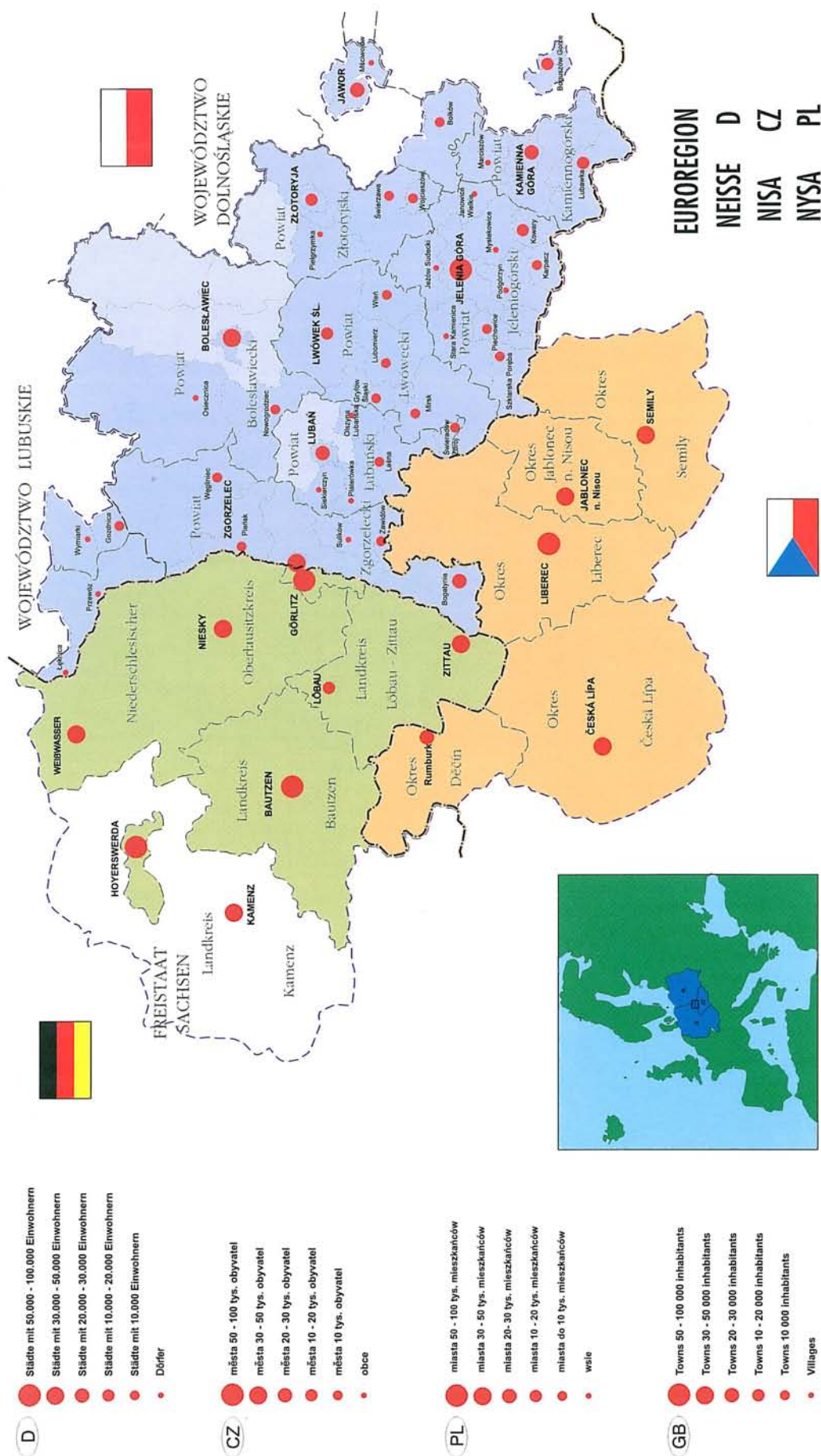
Jako předchůdci s „bohatou“ historií se snažíme dělit se o své zkušenosti a pomáhat jiným euroregionům v našich zemích. Často jsou našimi hosty zástupci různých institucí z celé Evropy. Plníme sliby, které jsme dali v roce 1991 lokálním společnostem, parlamentárním a vládním zástupcům a evropským institucím. Jsme přesvědčeni o správnosti názoru: „Euroregion Neisse-Nisa-Nysa jako první úspěšný velký přeshraniční experiment ve středovýchodní Evropě“.

Wood

1. zasedání Rady ERN v Zittau 21. 12. 1991

Správni mapa EPN

V dnešní době tvoří Euroregion Neisse-Nisa-Nysa v Polsku, Česku a Německu komunálně-vládní struktury.

V Polsku: Sdružení polských obcí Euroregionu Nysa, kam patří 48 obcí vojvodství Dolnośląského (44) a Lubuského (4) a okresy: Jeleniogórski, Kamiennogórski, Zgorzelecki i Bolestawiecki, Lubanski, Lwówecki, Złotoryjski.

Je to území cca 5600 km², kde bydlí více než 633.000 obyvatel.

V Česku: Regionální sdružení Euroregionu Nisa, které se skládá z obcí a okresů. Jsou to okresy Liberec, Česká Lípa, Jablonec, Semily, Děčín.

Území o ploše 3.500 km² je obydleno přibližně 500.000 obyvatel.

V Německu: Komunální sdružení Euroregionu Neisse s obcemi patřícími do okresů: Niederschlesischer Oberlausitzkreis, Löbau-Zittau, Bautzen a statutárních měst Hoyerswerda a Görlitz.

Území části Svobodné spolkové země Sasko o ploše 3.200 km² je obydleno 560.000 občanů.

Celkově se spolupráce v rámci Euroregionu na území skoro 12.500 km² týká více než 1,7 mil. osob.

K jejich dispozici máme 43 hraniční přechody na hranicích: polsko-německé, česko-německé a česko-polské. Jejich počet se stále zvětšuje, i když je čím dál tím důležitější otázka kvality a podmínek hraničního odbavování.

Nejdůležitější řekou v Euroregionu Nisa je „Nisa“, která dala svůj název přeshraničnímu území. Tato řeka protéká všemi třemi zeměmi a tvoří přírodní hranici mezi Polskem a Německem.

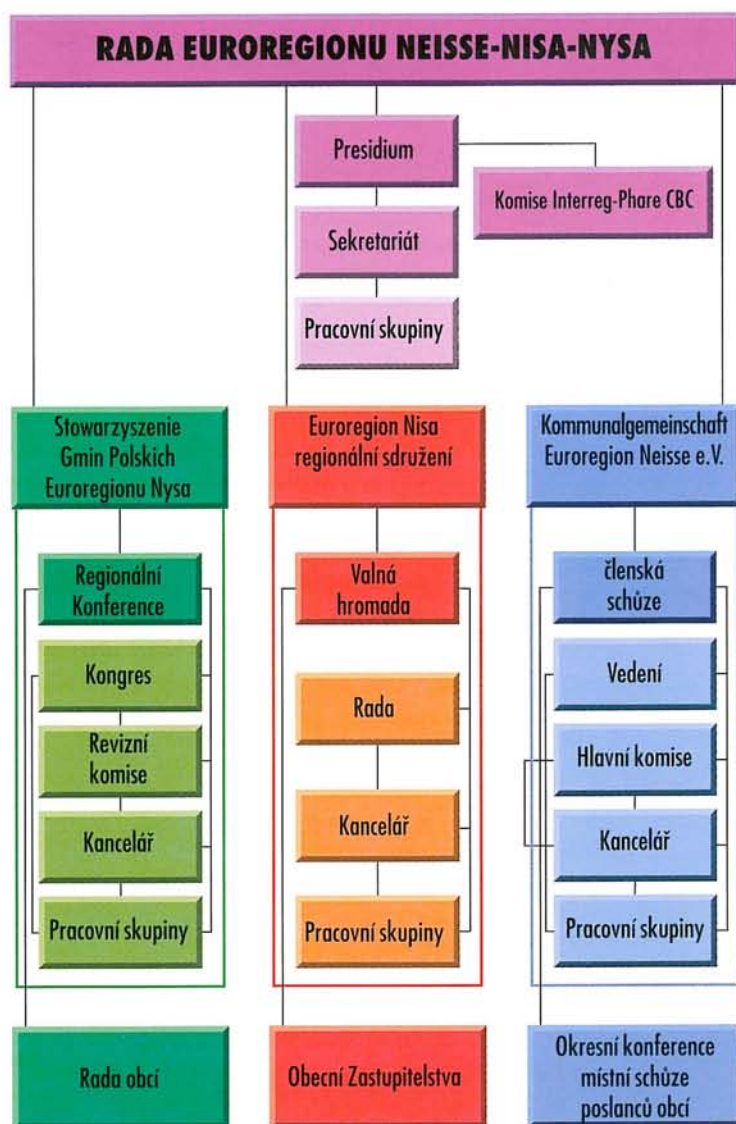
Nejvyšší horou je Sněžka s 1602 m n.m., největším městem je Liberec se 100.000 občanů.

Po 8 letech existence má Euroregion Neisse-Nisa-Nysa výrazně určenou identitu, způsoby fungování a financování a struktury.

Pravidla, na kterých se zakládá činnost a práce všech orgánů, jsou následující:

- princip pomoci,
- princip partnerství, rovnoprávnosti a rovnosti stran,
- princip solidarity,
- princip existence koncepce nebo strategie,
- princip dobrého sousedství,
- princip zachování identity,
- princip dobrovolnosti,
- princip parity v hlasování,
- princip pragmatismu,
- princip jednat přátelsky a s důvěrou,
- princip konsensu,
- princip rotace.

ORGANIZACE

Pravidla fungování

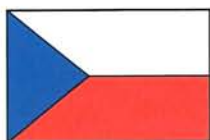
Členové
Euroregionu Neisse
v roce 1999

**Gemeindeverwaltung (obecní úřady)
Stadtvverwaltung (městské úřady)
LRA (zemské úřady)**

Stadtverwaltung Görlitz
Stadtverwaltung Hoyerswerda
Landratsamt Bautzen
Stadtverwaltung Bautzen
Stadtverwaltung Bischofswerda
Gemeindeverwaltung Burkau
Gemeindeverwaltung Crostau
Gemeindeverwaltung Cunewalde
Gemeindeverwaltung Demitz-Thumitz
Gemeindeverwaltung Doberschau-Gaußig
Gemeindeverwaltung Frankenthal
Gemeindeverwaltung Göda
Gemeindeverwaltung Großdubrau
Gemeindeverwaltung Großharthau
Gemeindeverwaltung Großpostwitz/O.L.
Gemeindeverwaltung Guttau
Gemeindeverwaltung Hochkirch
Gemeindeverwaltung Kirschau
Gemeindeverwaltung Königswartha
Gemeindeverwaltung Kubschütz
Gemeindeverwaltung Malschwitz
Gemeindeverwaltung Neschwitz
Gemeindeverwaltung Neukirch/Lausitz
Gemeindeverwaltung Obergurig
Gemeindeverwaltung Puschwitz
Gemeindeverwaltung Radibor
Gemeindeverwaltung Rammenau
Stadtverwaltung Schirgiswalde
Gemeindeverwaltung Schmölln-Putzkau
Gemeindeverwaltung Sohland a.d. Spree
Gemeindeverwaltung Steinigtwolmsdorf
Stadtverwaltung Weißenberg
Stadtverwaltung Wilthen
Landratsamt Niederschlesischer Oberlausitzkreis
Stadtverwaltung Bad Muskau
Gemeindeverwaltung Boxberg/O.L.
Gemeindeverwaltung Gablenz
Gemeindeverwaltung Groß Düben
Gemeindeverwaltung Hähnichen
Gemeindeverwaltung Hohendubrau
Gemeindeverwaltung Horka
Gemeindeverwaltung Klitten
Gemeindeverwaltung Kodersdorf
Gemeindeverwaltung Königshain
Gemeindeverwaltung Krauschwitz
Gemeindeverwaltung Kreba-Neudorf
Gemeindeverwaltung Markersdorf
Gemeindeverwaltung Mücka
Gemeindeverwaltung Neißeaue
Stadtverwaltung Niesky
Gemeindeverwaltung Quitzdorf am See
Stadtverwaltung Reichenbach/O.L.

Gemeindeverwaltung Rietschen
Stadtverwaltung Rothenburg/O.L.
Gemeindeverwaltung Schleife
Gemeindeverwaltung Schöpstal
Gemeindeverwaltung Sohland a. Rotstein
Gemeindeverwaltung Trebendorf
Gemeindeverwaltung Uhyst
Gemeindeverwaltung Vierkirchen
Gemeindeverwaltung Waldhufen
Gemeindeverwaltung Weißkeißel
Stadtverwaltung Weißwasser/O.L.
Landratsamt Löbau-Zittau
Gemeindeverwaltung Beiersdorf
Stadtverwaltung Bernstadt a.d. Eigen
Gemeindeverwaltung Berthelsdorf
Gemeindeverwaltung Bertsdorf-Hörnitz
Gemeindeverwaltung Dittelsdorf
Gemeindeverwaltung Dürrhennersdorf
Stadtverwaltung Ebersbach/Sa.
Gemeindeverwaltung Eibau
Gemeindeverwaltung Friedersdorf
Gemeindeverwaltung Großhennersdorf
Gemeindeverwaltung Großschönau
Gemeindeverwaltung Großschweidnitz
Gemeindeverwaltung Hainewalde
Stadtverwaltung Herrnhut
Gemeindeverwaltung Hirschfelde
Gemeindeverwaltung Jonsdorf
Gemeindeverwaltung Kittlitz
Gemeindeverwaltung Lawalde
Gemeindeverwaltung Leutersdorf
Stadtverwaltung Löbau
Gemeindeverwaltung Mittelherwigsdorf
Stadtverwaltung Neugersdorf
Stadtverwaltung Neusalza-Spremberg
Gemeindeverwaltung Niedercunnersdorf
Gemeindeverwaltung Obercunnersdorf
Gemeindeverwaltung Oderwitz
Gemeindeverwaltung Olbersdorf
Gemeindeverwaltung Oppach
Stadtverwaltung Ostritz
Gemeindeverwaltung Oybin
Gemeindeverwaltung Rosenbach
Gemeindeverwaltung Schlegel
Gemeindeverwaltung Schönau-Berzdorf
a.d. Eigen
Gemeindeverwaltung Schönbach
Stadtverwaltung Seiffenhennersdorf
Gemeindeverwaltung Strahwalde
Gemeindeverwaltung Waltersdorf
Stadtverwaltung Zittau

Členové
Euroregionu Nisa
v roce 1999

1. Albrechtice v J.h.
2. Bedřichov
3. Bělá u Semil
4. Benešov u Semil
5. Bezděz
6. Bílá
7. Bílý Kostel
8. Bílý Potok
9. Blíževedly
10. Bozkov
11. Brniště
12. Bulovka
13. Cetenov
14. Cvikov
15. Černousy
16. Česká Lípa
17. Český Dub
18. Čtveřín
19. Desná v Jiz.horách
20. Dětřichov
21. Doksy
22. Dolní Podluží
23. Dolní Poustevna
24. Doubice
25. Dubnice
26. Frydlant
27. Habartice
28. Hamr na Jezeře
29. Harrachov
30. Hejnice
31. Heřmanice
32. Hlavičky
33. Hodkovice nad Mohelkou
34. Horní Podluží
35. Horní Rásnice
36. Hrádek nad Nisou
37. Hrubá Skála
38. Chotyně
39. Chrástava
40. Chřibská
41. Chuchelná
42. Jablonec nad Nisou
43. Jablonné v Podještědí
44. Janov nad Nisou
45. Jeřmanice
46. Jilemnice
47. Jindřichovice
48. Jiřetín p.Jedlovou
49. Jiřikov
50. Josefův Důl
51. Kamenický Šenov
52. Karlovice
53. Koberovy
54. Kobyly
55. Kořenov
56. Krásná Lípa
57. Krásný Les
58. Krompach
59. Kryštofovo Údolí
60. Křižany
61. Lázně Libverda
62. Liberec
63. Lipová u Šluknova
64. Lišný
65. Lobendava

66. Lomnice nad Popelkou
67. Loužnice
68. Lučany nad Nisou
69. Maršovice
70. Mařenice
71. Mikulášovice
72. Mimoň
73. Mírová p. Kozákovem
74. Mníšek
75. Nová Ves u Chrástavy
76. Nová Ves nad Nisou
77. Nové Město p. Smrkem
78. Noviny pod Ralskem
79. Nový Bor
80. Nový Oldřichov
81. Ohrazenice
82. Okrouhlá
83. Oldřichov v Hájích
84. Osečná
85. Paceřice
86. Paseky nad Jizerou
87. Pěnčín
88. Pertoltice
89. Plavy
90. Polevsko
91. Proseč pod Ještědem
92. Příšovice
93. Radčice
94. Radimovice
95. Rádlo
96. Ralsko
97. Raspenava
98. Rokytnice n.Jizerou
99. Rumburk
100. Rybníště
101. Rychnov u Jablonce n.N.
102. Rynoltice
103. Semily
104. Skalice u Č.L.
105. Sloup v Čechách
106. Smržovka
107. Soběslavice
108. Sosnová
109. Staré Křečany
110. Stráž nad Nisou
111. Stráž pod Ralskem
112. Stvolínky
113. Světlá pod Ještědem
114. Svijanský Újezd
115. Svor
116. Sychrov
117. Šimonovice
118. Šluknov
119. Tanvald
120. Turnov
121. Varnsdorf
122. Velké Hamry
123. Velký Šenov
124. Višňová
125. Všelibice
126. Záhoří
127. Zahrádky u.Č.L.
128. Zákupy
129. Zásada
130. Zlatá Olešnice
131. Ždárek
132. Železný Brod
133. Oků Česká Lípa
134. Oků Děčín
135. Oků Jablonec
136. Oků Liberec
137. OKU Semily
138. Regionální hosp. komora NISA
139. Sdružení pro Český ráj

Seznam členů ER Nisa

Seznam členů ER Nysa

Členové
Euroregionu Nysa
v roce 1999

Okresy:

1. Bolesławiec
2. Jelenia Góra
3. Kamienna Góra
4. Lubań
5. Lwówek Śląski
6. Zgorzelec
7. Złotoryja

Města a obce:

1. Bogatynia
2. Boguszków Gorce
3. Bolesławiec
4. Bolków
5. Gozdnic
6. Gryfów Śląski
7. Janowice Wielkie
8. Jawor
9. Jelenia Góra (město)
10. Jeżów Sudecki
11. Kamienna Góra (město)
12. Kamienna Góra (obec)
13. Karpacz
14. Kowary
15. Leśna
16. Lubań
17. Lubawka
18. Lubomierz
19. Lwówek Śląski
20. Łeknica
21. Marciszów
22. Mirsk
23. Mściwojów
24. Mysłakowice
25. Nowogrodziec
26. Osiecznica
27. Olszyna
28. Piechowice
29. Pielgrzymka
30. Pieńsk
31. Platerówka
32. Podgórzyn
33. Przewóz
34. Siekierczyn
35. Stara Kamienica
36. Sulików
37. Szklarska Poręba
38. Świeradów Zdrój
39. Świerzawa
40. Węgliniec
41. Wleń
42. Wojcieszków
43. Wymiarki
44. Zawidów
45. Zgorzelec (město)
46. Zgorzelec (obec)
47. Złotoryja (město)
48. Złotoryja (obec)

Dnešní Evropa se vyznačuje společnou kulturou a dějinami. Národní státy vznikly především v 19. a 20. století. Mezi těmito státy vznikly státní hranice, které dnes evropskou integraci značně ztěžují. Na těchto hranicích se navzájem dotýkají různé strukturované a různé spravované státy a územní společenství s rozdílnými právními, správními, hospodářskými, sociálními a kulturními systémy. Z těchto skutečností vyplývají právní, ekonomické, sociální a politické problémy a úkoly, jejichž řešení je úkolem přeshraničního územního plánování a přeshraniční spolupráci lidí. Přeshraniční územní plánování si klade za cíl, pomoci překonat negativní vlivy hranice, které negativně ovlivňují stupeň jejich propustnosti. Přeshraniční plánování přitom zahrnuje takové obory, jako jsou spolupráce v oblasti územního uspořádání, plánování rozvoje země, regionální plán a místní plánování.

Přeshraniční rozvojový plán, který se zabývá cílenými vlivy na regionální rozvoj společnosti, hospodářství a přirozeného, budovaného a sociálního prostředí v pohraničí, je ve všech oblastech prováděn v rámci evropské politiky regionálního rozvoje, národní politiky regionálního rozvoje, zemského a regionálního plánu a lokálních plánů. Nejdůležitější právní a odborné předpoklady pro přeshraniční územní plánování, byly položeny „Evropskou chartou územního rozvoje“ z roku 1983 a „Rámcovou konvencí pro zlepšení přeshraniční spolupráce místních sdružení“ z roku 1981.

K prohloubení spolupráce v oblasti územního rozvoje došlo v posledních letech rovněž na komunální a regionální úrovni. Jsou to například Euroregiony, které ve stále větší míře vypracovávají své koncepty územního rozvoje, do kterých vkládají své představy a úvahy o rozvoji

území a pomocí těchto úvah stále více pozitivně ovlivňují a konkretizují územní plánování na obou stranách hranice.

Vhodná by byla další intenzifikace přeshraniční spolupráce v oblasti územního rozvoje za silnější účasti obcí a regionů. Přitom je rovněž nutno zabránit, aby státní plánovací práce byly přeshraničně odsouhlasovány pouze při zohlednění sektorálních aspektů. Také odborné plánovací práce, mající za základ zákonné normy, by měly být prováděny na základě cílů, zásad a konceptů územního rozvoje. Pro přeshraniční koordinaci postačuje často včasná informovanost a účast souseda a odsouhlasení územních plánů, jejichž platnost dosud končí na státní hranici. Pokud však hrozí bezprostřední střet zájmů v hraniční oblasti a ani návaznost rozhodnutí a doporučení komise pro územní plánování situaci neřeší, musí být zúčastněné státy byt připraveny závazně zakotvit přeshraniční plánování ve státní smlouvě.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Potřeba těsné přeshraniční spolupráce na úseku regionálního a územního plánování byla zdůrazněna již v memorandu ze zakládající konference ERN v Zittau v roce 1991. Založená pracovní skupina ERN pro regionální plán v minulých letech vypracovala nebo se podílela na vzniku následujících společných podkladů: Územní schéma Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa 1:100 000

Barevnou topografickou mapu ERN 1:100 000 Mapu administrativního členění ERN

Studii rozvoje česko-polského pohraničí (2x aktualizace)

Koncept rozvoje Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa (Dornier).

I přes rozdílná zákonná ustanovení v tomto oboru včetně metodik zpracování dochází v pracovní skupině soustavně k výměně informací i vzájemnému posuzování investičních akcí v příhraničním území.

Pro společnou výměnu informací byly v posledním období rovněž důležité následující rozvojové a plánovací dokumenty:

Studie zagospodarowania przestzennego wojvodstwi Jelenia Góra

Regionální plán východního Saska

Územní plány velkých územních celků (přihraničí ČR)

Strategie rozvoje budoucího Libereckého a Ústeckého kraje

Tyto vzájemně koordinované materiály tvoří potřebné podklady pro podrobné dílčí projekty uplatňované pro programy INTERREG, Phare CBC i další národní i evropské fondy.

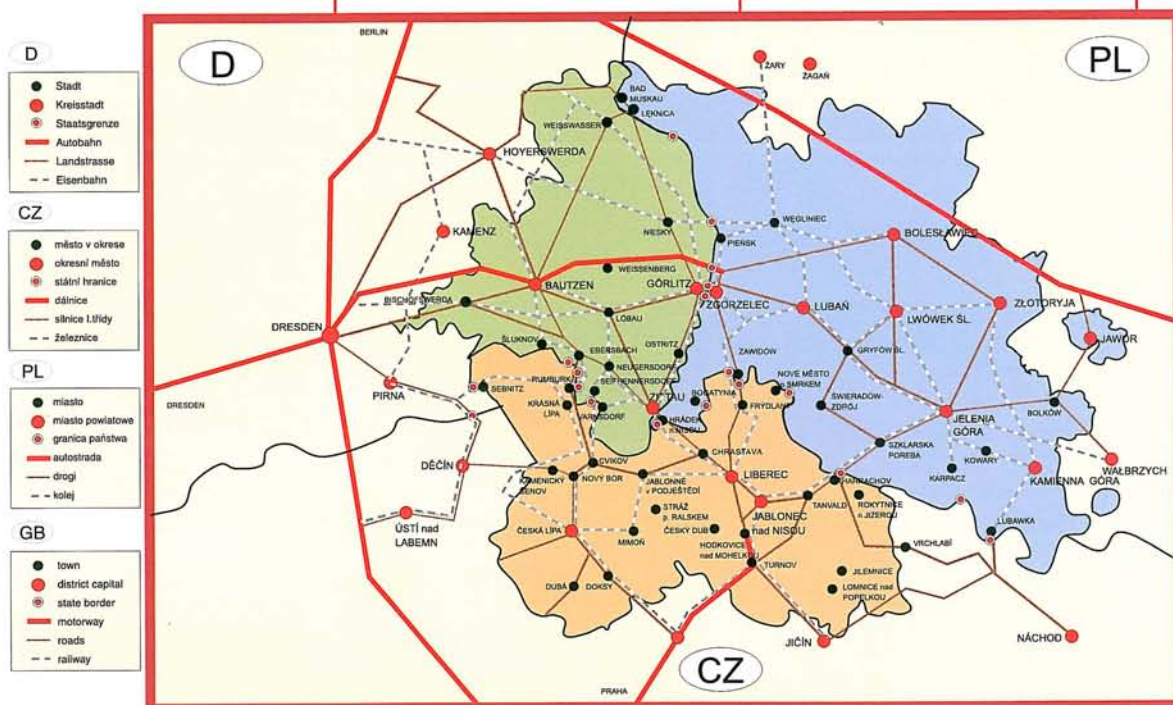
Výhledy

Další pokračující přeshraniční spolupráce vyžaduje především:

- důkladný průzkum současných a budoucích rozvojových problémů daného území
- rozbor právních překážek a omezení, které brání rozvoji přeshraniční spolupráci v oblasti územního plánování
- průběžné předávání informací a výsledků průzkumu území za pomoci socio - ekonomických analýz územního rozvoje
- vytvoření přeshraničních rozvojových konceptů a programů pro celkový rozvoj území v kontextu s rozvojem sousedních regionů
- pravidelné přeshraniční odsouhlasování všech plánů a opatření, týkající se daného území
- rozbor, zda v příhraniční oblasti existují akční prostory pro politické cíle v oblasti územního plánování
- vymezení ochranných zón a biotopů, přeshraničních přírodních parků a přeshraniční krajinné plánování
- odsouhlasování lokálních plánovacích prací v hraničních obcích.

Nadto by bylo dobré vytvářet ve střednědobém horizontu společně, přeshraniční regionální plány s bezprostřední závazností pro všechna veřejná plánovací pracoviště jako formy přeshraničního územního plánu, do kterého se posléze přeshraniční místní plánovací práce zakomponují. Všechny aktivity v oblasti územního plánování a regionálního rozvoje by měly pro jejich lepší prosazování být součástí regionálních přeshraničních rozvojových konceptů a operačních programů.

Regionální plánování

Cílem práce v hraničních regionech a přeshraniční spolupráce je odstraňování překážek a rozdělovacích faktorů v regionech a překonávání hranice, případně snížení jejího významu na správní hranici. V pokračující evropské integraci a rozvíjející se hospodářské spolupráci musí mít také lidé v pohraničních oblastech své právo požadovat rovnocenné poměry života v této nové Evropě. „Lidská tvář“ evropské politiky se může nejspíše projevit tam, kde vůle po spolupráci je životně nutná a bude praktikována - v hraničních regionech. Zde musí rušení bariér pokračovat a život „zády k sobě“ se musí změnit na společný život „tváří k sobě“.

K tomu přispívá především pravidelná výměna vzájemných informací a dat o jednotlivých částech příhraničních území. Vzájemná spolupráce při přeshraničním poskytování statistických údajů jsou základem pro společnou hospodář-

skou a sociálně kulturní spolupráci v pohraničních a hranice přesahujících regionech. Tvoří mimo jiné předpoklady pro:

- dlouhodobý přeshraniční hospodářský vývoj a vytvoření pracovních míst v regionech,
- zlepšení všeobecných životních podmínek v pohraničním regionu
- přijatelnost hospodářské spolupráce např. v živnosti a obchodu nebo při budování infrastruktury.

Statistika přeshraničních regionů

- je důležitým pramenem informací o kulturně-historickém dědictví, jeho udržování a rozvíjení
- je důležitým nástrojem pro hledání budoucích investic a stejně tak přispívá ke zlepšení řízení rozvoje regionu, zvyšování jeho image, má pozitivní efekt na plánování opatření v oblasti přeshraničního rozvoje hospodářství
- slouží integraci a posílení soudržnosti přeshraničního regionu

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Rostoucí zájem o přeshraniční spolupráci vyvolal po založení ERN potřebu poskytovat věrohodné a srovnatelné statistické údaje.

Pro tento úkol se stala nezbytná spolupráce statistických úřadů z území ERN. Praktická spolupráce umožnila určit tématickou oblast přeshraniční statistiky, avšak přetrvávajícím problémem se ukázala otázka srovnatelnosti dat. Tyto i jiné problémy byly řešeny na konferencích statistiků, a to

Metodické a praktické problémy statistiky na území euroregionů (Jelenia Góra 1994)

Statistika euroregionů na příkladě polsko-česko-německé spolupráce (Dresden 1996).

Jako dobrý příklad spolupráce statistiků na území ERN lze označit vydávání statistických podkladů, publikací a srovnávacích brožur: Euroregion Neisse-Nisa-Nysa - základní informace (1994)

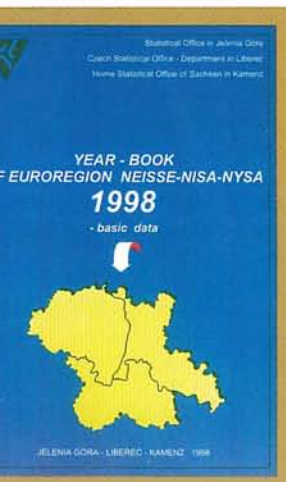
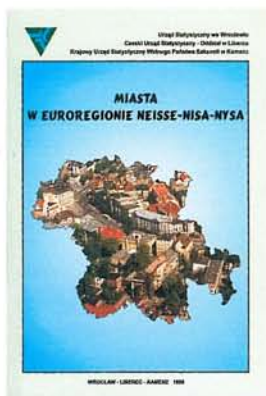
Liberec - Görlitz - Jelenia Góra (1995)

Hrádek nad Nisou - Zittau - Bogatynia (1997)

Jablonec nad Nisou - Bautzen - Zgorzelec (1998).

Dosud nejvýznamnějším výsledkem spolupráce statistiků ERN bylo vydání „Ročenky ERN 1998“ ve 3 jazycích ERN a angličtině.

Spolupráce statistiků ERN se v mnoha oborech lidské činnosti prokázala jako potřebná a stala se jednou z prioritních činností do budoucna.

Doprava

a infrastruktura jsou životně důležité prvky hospodářství. Vzhledem k tomu, že příhraniční regiony obvykle nepatří mezi nejdůležitější hospodářská centra země, mají často nedostatečně rozvinuté infrastruktury s pouze občasným propojením přes hranici. Zkvalitňování, modernizace a zvyšování efektivity dopravní sítě leží v ohnisku zájmu příhraničních regionů. Jsou nepostradatelné pro zlepšení životních podmínek lidí v příhraničních regionech a neoddělitelné spojeny s úspěšným regionálním rozvojem. Rozvoj sítě veřejné dopravy spolu s hraničními přechody má v příhraničních regionech důležitou prioritu ve spojitosti s usnadněním mobility lidí uvnitř příhraničních regionů. Jsou důležité při prosazování rychlé přepravy zboží a nákladů na širší trhy a zpět i pro usnadňování přístupu turistů do regionu. Železniční doprava rovněž snižuje tlak na životní prostředí a letecká doprava má zvláštní důležitost při překonávání problémů vyplývajících z periferního rázu regionů.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Pro území Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa má rozvoj kvalitních dopravních spojení prioritní význam, a to jak uvnitř území, tak i spojení s hlavními evropskými centry. Tato problematika je soustavně tématem pracovní skupiny ERN pro dopravu, která zpracovala „Společnou koncepci dopravních záměrů v Euroregionu Nisa - doprava silniční, železniční a letecká (1998)“.

Pro rozvoj silniční dopravy je hlavní trasou dálnice A4 Dresden - Görlitz (dokončená v nové úpravě) a její prodloužení do Legnice a ve výhledu plánovaná dálnice A3 Lubawka - Stetin, která navazuje na dálnici D11 Praha - Hradec Králové - Královec.

Hlavní silnice regionálního významu by měla spojit město Jelenia Góra s významnými městy na severních okrajích Sudetských hor - Frýdlant, Bogatynia, Zittau, Rumburk, Neustadt. Některé úseky tohoto propojení jsou již v realizaci (průtah v městě Jelenia Góra, obchvat v Neugersdorfu a Rumburku), další úseky se připravují obchvat Sieniawka-Bogatynia, obchvat Frýdlantu a Nového Města pod Smrkem, přeložka části silnice B178 mezi Zittau a Löbau.

Vedle dnešního silničního spojení z Hrádku nad Nisou do Porajowa a do Zittau se připravuje propojení české rychlostní silnice R35 Turnov-Liberec-Hrádek nad Nisou na přeložku německé silnice B178 Zittau-Weissenberg a rekonstruovanou polskou silnici 352 a 354 Sieniawka-Zgorzelec. Toto řešení je v souladu s připravovanou přeložkou polské silnice Sieniawka-Bogatynia-Kunratice, která umožní rychlé spojení z Německa přes Frýdlantský výběžek do Jizerských hor a Krkonoš.

V železniční dopravě se připravuje postupná modernizace hlavních tratí. Významné je několikaleté úsilí o obnovení železničního spojení Harrachov-Jakuszyce, Dolní Poustevna-Sebnitz a prodloužení osobní dopravy z Černous do Krzywiny Zgorzelecké.

V letecké dopravě se soustřeďuje pozornost na modernizaci letišť v Liberci, Rottenburgu a Jelenia Góra.

Výhled

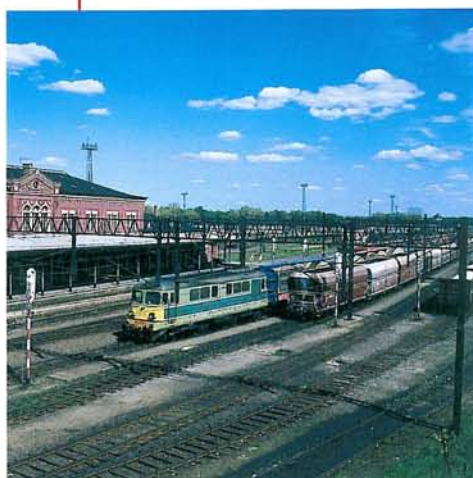
Ke zlepšení připojení a otevření dalších oblastí na obou stranách národní hranice a pro zlepšení předpokladů pro přeshraniční spolupráci mohou především přispět následující infrastrukturní projekty:

- nasměrování cílů vývoje infrastruktury v pohraničí podle společných územně-plánovacích strukturálních představ, regionálních politických potřeb a požadavků a odpovídajících národních a evropských úvah
- společná koordinace infrastrukturních plánů na obou stranách hranice
- rozvoj přeshraničních sítí ve veřejné osobní autobusové dopravě
- budování a výstavba hraničních přechodů pro zkrácení čekacích dob a urychlení dopravy
- rozvoj přeshraničních výrobních a marketingových aktivit v dopravním sektoru

Realizace některých opatření byla spolufinancována ze zdrojů EU.

Závěr

Mezinárodní spojení nesmí hraniční a přeshraniční regiony učinit jen transitními zónami. Při stavbě, příp. výstavbě dopravní infrastruktury, je třeba brát ohled na zájmy lidí, kteří v uvedených oblastech žijí, jakož i na požadavky ochrany životního prostředí, přírody a krajiny. Projekty dopravní infrastruktury se mohou realizovat jen za rovnoprávné účasti příslušných hraničních a přeshraničních regionů.

Hraniční přechody

*H*ranice jsou „žizvy dějin na tváři Evropy“.

Hranice národních států od 18. století rozdělovaly evropská historická území s jejich regiony a národními skupinami. Státní hranice se vyvinula z potřeby ochranné funkce. Právnický viděno představují hranice určitou čáru, na níž končí suverenity států.

V době národních států s jejich válečnými rozmíškami vznikly, také ze strachu před vojenskými přepady, užší nebo širší hraniční pruhy a oblasti, které byly charakterizovány okrajovou polohou v mnoha oblastech. Hraniční území se díky tomu - kromě několika výjimek - stala strukturálně slabými oblastmi, které často nebyly vůbec nebo jen nedostatečně zpřístupněny silnicí nebo železnicí.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

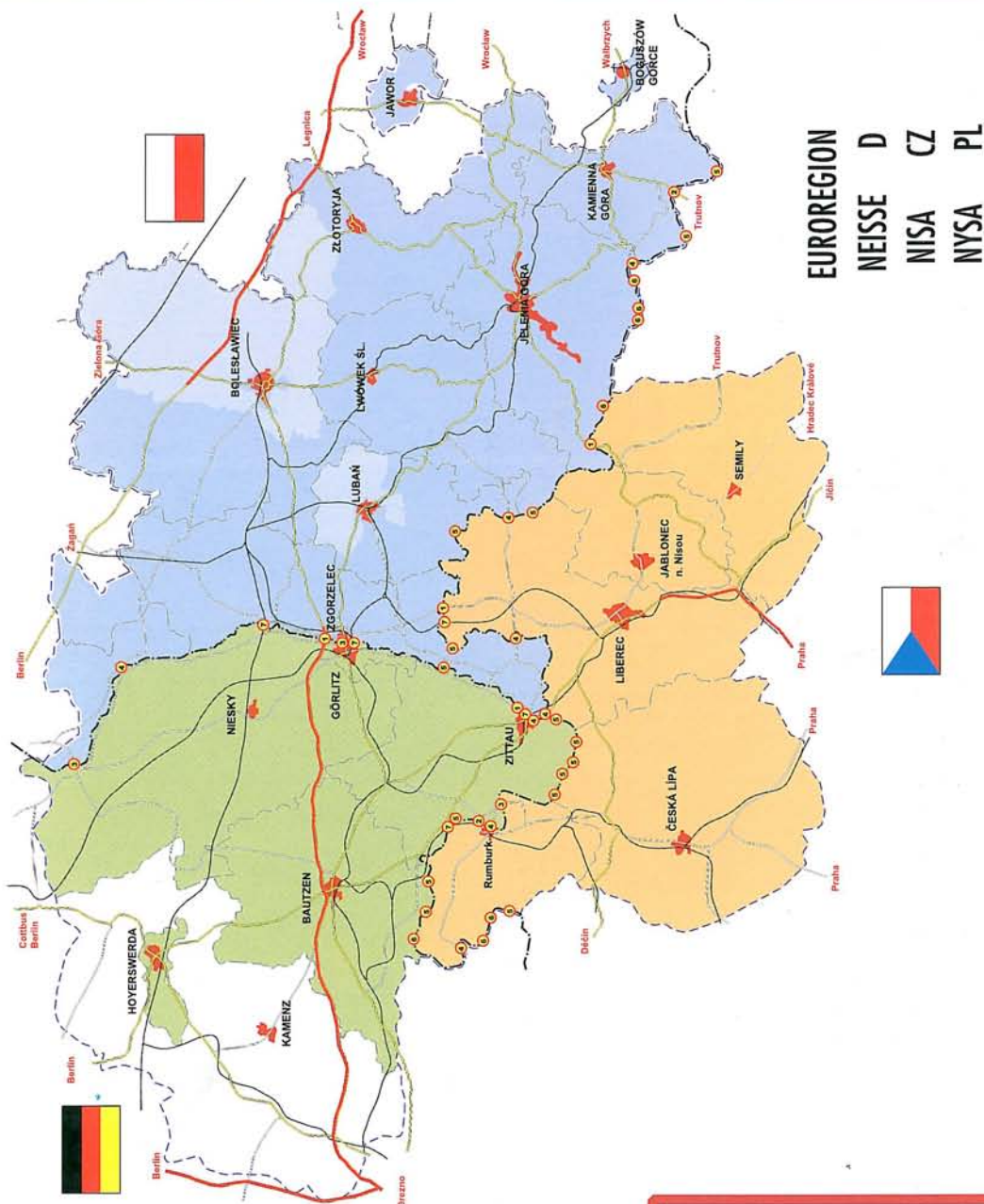
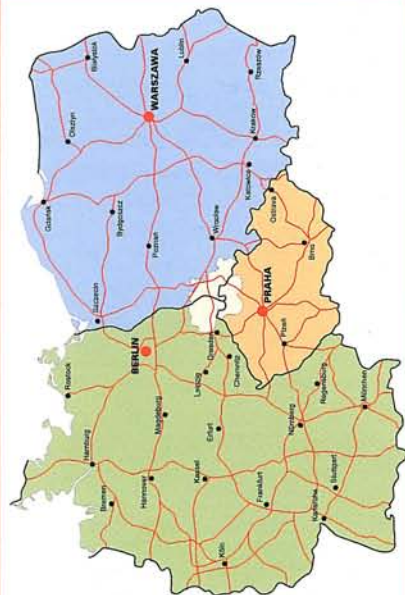
V polovině 20. století došlo v oblasti současného území Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa k novému uspořádání státních hranic. Současně došlo k uzavření mnoha tradičních hraničních přechodů a přirozených cest, silnic a stezek. Znovuotevření a doplnění v minulosti používaných hraničních přechodů na tradičních trasách je důležitým předpokladem pro obnovu přímých kontaktů lidí, jejich vzájemného poznávání a urychlení vzájemného hospodářského a sociálního rozvoje na obou stranách hranice. Společné úsilí o lepší prostupnost hranic přineslo v období od roku 1990 pozitivní výsledky. Na hranicích mezi německou, českou a polskou částí ERN bylo do roku 1990 celkem 11 hraničních přechodů, z toho 4 železniční, 6 silničních a 1 pro pěší. Od roku 1990 se podařilo na těchto hranicích otevřít 25 nových hraničních přechodů a zvýšil se tak jejich počet na 36 přechodů (z toho 5 železničních, 15 silničních a 16 pro pěší). Na základě dalších požadavků a návrhů se předpokládá v příštích letech otevření dalších 19ti hraničních přechodů (z toho 2 železniční, 11 silničních a 6 pro pěší).

Celkem přes 50 hraničních přechodů v oblasti Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa zajistí v budoucnu možnosti vzájemné komunikace obyvatel všech tří zemí v srdci Evropy.

Realizace některých opatření byla spolufinancována ze zdrojů EU.

- D**
- Grenzübergänge:
- 1 - für alle Fahrzeuge und Fußgänger
 - 2 - für Fahrzeuge bis auf Busse und Fußgänger
 - 3 - für Fahrzeuge bis auf Lastkraftwagen, Fußgänger
 - 4 - für Fahrzeuge bis auf Lastkraftwagen, Busse und Fußgänger
 - 5 - für Fahrradfahrer und Fußgänger
 - 6 - für Fußgänger und Schläufer
 - 7 - Bahnübergänge
- CZ**
- Hraniční přechody:
- 1 - silniční a pro pěší
 - 2 - silniční s výjimkou autobusů a pro pěší
 - 3 - silniční s výjimkou nákladní dopravy a pro pěší
 - 4 - silniční s výjimkou autobusové a nákladní dopravy a pro pěší
 - 5 - pro cyklisty a pěší
 - 6 - pro pěší a lyžaře
 - 7 - železniční
- PL**
- Przejście graniczne:
- 1 - dla wszystkich pojazdów drogowych oraz dla pieszych
 - 2 - dla pojazdów z wyjątkiem autobusów oraz dla pieszych
 - 3 - dla pojazdów z wyjątkiem ciężarowych oraz dla pieszych
 - 4 - dla pojazdów z wyjątkiem ciężarowych i autobusów oraz dla pieszych
 - 5 - dla rowerów i pieszych
 - 6 - dla pieszych i narciarzy
 - 7 - kolejowe
- GB**
- The border crossings:
- 1 - For all the roads vehicles and for the pedestrians
 - 2 - For all the roads vehicles except bus and for the pedestrians
 - 3 - For all the roads vehicles except trucks and for the pedestrians
 - 4 - For all the roads vehicles except trucks and bus, and for the pedestrians
 - 5 - For all the cyclists and for the pedestrians
 - 6 - For the pedestrians and the skiers
 - 7 - The railway crossing

EUROREGION
NEISSE D CZ PL
NISA NYS

Mapa dopravních spojení a komunikací

Vzduch, voda a vývoj přírody se na hranici nezastaví. Proto je třeba účinné ochrany životního prostředí a přírody přes hranice, která by měla být zahrnuta do přeshraničních směrnic územního plánování. Aktivní utváření krajiny v hraničních a přeshraničních regionech vyžaduje stejně tak společný postup jako přeshraniční problémy se znečištěním vzduchu a vody, s omezením vzniku odpadů, jejich odstraňováním a recyklací a s bojem proti hluku. Přitom je třeba dbát na značné rozdíly v ochraně životního prostředí a přírody, jakož i z toho vyplývajících priorit v jednotlivých hraničních a přeshraničních regionech.

Problémy, kterým příhraniční regiony čelí v této oblasti, mají také původ v rozdílné úrovni uvědomování si ekologických problémů a důležitosti ochrany životního prostředí na obou stranách hranice, v rozdílech ve strukturách, kompetencích, státní správě a legislativě. Tato rozmanitost problémů ukazuje, že životní prostředí jednoduše není problémem na úrovni států a jeho problémy je možno řešit pouze v přeshraničním kontextu.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Příhraniční oblast ERN byla do roku 1990 místem se značnou ekologicky problematickou hospodářskou činností. To se projevvalo i na kvalitě ovzduší, které zejména v zimních obdobích vlivem geografických a klimatických podmínek vytvářelo stále více nesnesitelnější životní podmínky (smog, inverze). Takto znečišťovaný vzduch vlivem povětrnostních podmínek ovlivňoval příhraniční oblasti sousedních států. Každá ze tří částí ERN byla původcem určitého znečišťování ovzduší.

Energetika

Změna struktury energetického zásobování a následný útlum těžby hnědého uhlí v Lužici (SRN) znamenalo zrušení mnoha elektrárenských zdrojů včetně elektrárny Hirschfelde a Hagenwerder na německo-polské hranici. To mělo pozitivní vliv na snížení emisí v celém příhraničním regionu.

V současné době největšími energetickými zdroji na území ERN zůstávají elektrárny Boxberg a Schwarze Pumpe v Lužici a elektrárna Turów s výkonem 2000 MW, kde v současnosti probíhá kompletní rekonstrukce s termínem dokončení do roku 2005. Na území všech tří částí ERN probíhá postupné nahrazování spalování fosilních paliv plynyfikací.

Pro využití netradičních technologií pro výrobu elektrické energie jsou vhodné podmínky v německé části ERN, kde postupně vznikají oblasti s větrnými elektrárnami.

Pro zajištění rezervního zásobování Šluknovského výběžku elektrickou energií a možnosti oboustranné výměny elektrického proudu se počítá s výstavbou propojovacího vedení Hrádek nad Nisou (CZ) - Zittau (SRN) - Varnsdorf (CZ) a Kiesdorf (SRN) - Mikołów (P).

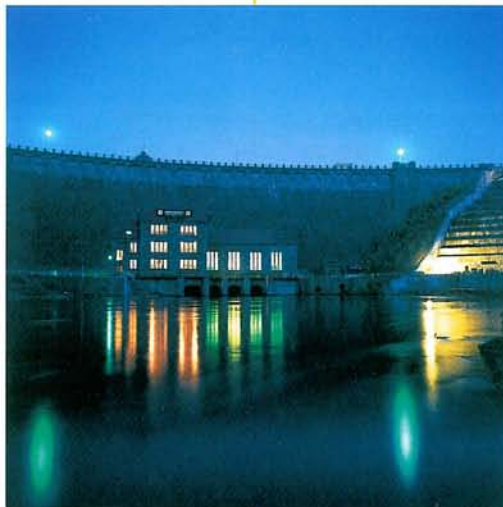
V roce 1997 byl pro oblast ERN zpracován přeshraniční ekologicko-energetický koncept s návrhem rozvoje do roku 2010.

Ovzduší

Požadavek monitoringu čistoty ovzduší a vzájemné výměny naměřených dat mezi jednotlivými částmi ERN se stal jedním z důležitých bodů memoranda z konference ERN konané v roce 1996 v městě Jelenia Góra. V minulých letech byla z národních i mezinárodních

prostředků vybudována na území všech tří států měřicí síť, která byla v roce 1997 navzájem propojena. Na základě pravidelné výměny naměřených hodnot bylo možno vybudovat systém varování obyvatel při inverzních situacích v ERN.

Realizace některých opatření byla spolufinancována ze zdrojů EU.

Vzduch, voda a vývoj přírody se na hranici nezastaví. Proto je třeba účinné ochrany životního prostředí a přírody přes hranice, která by měla být zahrnuta do přeshraničních směrnic územního plánování. Aktivní utváření krajiny v hraničních a přeshraničních regionech vyžaduje stejně tak společný postup jako přeshraniční problémy se znečištěním vzduchu a vody, s omezením vzniku odpadů, jejich odstraňováním a recyklací a s bojem proti hluku. Přitom je třeba dbát na značné rozdíly v ochraně životního prostředí a přírody, jakož i z toho vyplývajících priorit v jednotlivých hraničních a přeshraničních regionech.

Problémy, kterým příhraniční regiony čelí v této oblasti, mají také původ v rozdílné úrovni uvědomování si ekologických problémů a důležitosti ochrany životního prostředí na obou stranách hranice, v rozdílech ve strukturách, kompetencích, státní správě a legislativě. Tato roz-

manitost problémů ukazuje, že životní prostředí jednoduše není problémem na úrovni států a jeho problémy je možno řešit pouze v přeshraničním kontextu.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Osou trojzemí, kde se stýkají hranice Německa, Polska a České republiky je řeka Lužická Nisa se dvěma hlavními přítoky - Mandavou a Smědou. Vlivem textilního, strojírenského, sklářského a potravinářského průmyslu, s jehož rozvojem nebyly úměrně budovány čistírny odpadních vod, patřila tato příhraniční řeka k nejvíce znečištěným řekám ve střední Evropě. S příchodem společenských změn počátkem 90. tých let a s rozvojem příhraniční spolupráce v rámci ERN se začala situace radikálně zlepšovat.

V roce 1994 byla z prostředků ČR vybudována nová čistírna odpadních vod se systémem kanalizačních přiváděčů pro oblast Liberec-Jablonec.

V prostoru Rumburk-Seifhennersdorf-Varnsdorf bylo vlivem státní hranice plánováno pro každé město samostatná čistírna odpadních vod. Po roce 1990 se začalo s realizací projektu propojení těchto měst společnou kanalizací

s čišťením odpadních vod ve Varnsdorfu. Odpadní vody z Seifhennersdorfu a sdružení měst „Horní Mandava“ včetně města Rumburk jsou dnes sváděny přes německé území do Varnsdorfu. Z hlediska ekonomického i ekologického se podařilo zrealizovat nejvýhodnější variantu.

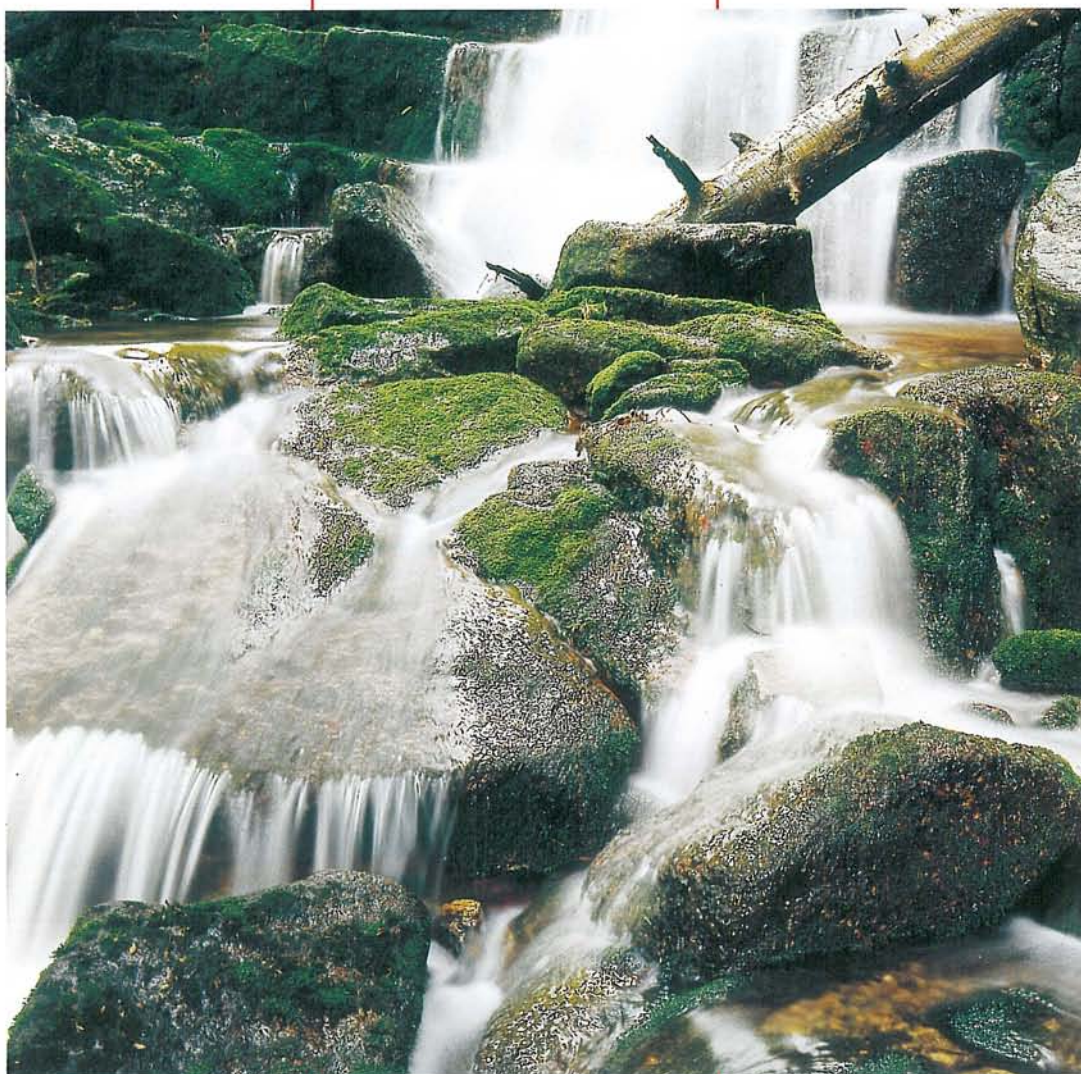
Mezi další významné investiční akce v posledních letech patří:

- výstavba čistírny odpadních vod v Hrádku nad Nisou
- výstavba čistírny odpadních vod v Chrastavě
- zahájení výstavby kanalizace v Janově nad Nisou a Lučanech
- výstavba čistírny odpadních vod ve Frýdlantě
- zahájení výstavby čistírny odpadních vod v Hejnicích
- rekonstrukce čistírny odpadních vod v Zittau
- budování kanalizačního propojení Lückendorf - Jablonné v Podještědí
- vybudování čistírny odpadních vod ve Višňově.

Výsledkem je zlepšení čistoty řeky Nisa cca o 75% původních hodnot a postupné zarybnování celého toku.

Realizace některých opatření byla spolufinancována ze zdrojů EU.

Voda

Vzduch, voda a vývoj přírody se na hranici nezastaví. Proto je třeba účinné ochrany životního prostředí a přírody přes hranice, která by měla být zahrnuta do přeshraničních směrnic územního plánování. Aktivní utváření krajiny v hraničních a přeshraničních regionech vyžaduje stejně tak společný postup jako přeshraniční problémy se znečištěním vzduchu a vody, s omezením vzniku odpadů, jejich odstraňováním a recyklací a s bojem proti hluku. Přitom je třeba dbát na značné rozdíly v ochraně životního prostředí a přírody, jakož i z toho vyplývajících priorit v jednotlivých hraničních a přeshraničních regionech.

Možná opatření pro účinné a územním plánováním vzájemně odsouhlasené jednání v hraničních a přeshraničních regionech jsou:

- přeshraniční použití principu původce,
- vypracování přeshraničního programu ochrany životního prostředí a přírody, na regionální, státní a evropské úrovni,
- vytvoření přeshraničních rekreačních oblastí, přírodních a krajinných oblastí nebo přírodních parků a také přeshraniční propojení biotopů,
- průzkum možného zatížení po obou stranách hranice v rámci posuzování vlivu na životní prostředí EIA (např. při plánovaném usídlení se průmyslu, při využití rezerv spodních vod, při stavbě zařízení zatěžujících životní prostředí),
- zřízení přeshraničních databank o životním prostředí a ekologických varovných systémů,
- úsilí o dosažení vyššího standardu i na druhé straně hranice,
- obsáhlá informovanost obyvatelstva a pokud možno rovnoprávný postup slyšení dotčených po obou stranách hranice,
- přeshraniční informační a vzdělávací systémy jako nástroje péče o ochranu životního prostředí.

Lesy byly vždy nejen pro obyvatele příhraničních oblastí důležitou součástí života. Poskytovaly nejen zdroj dřeva jako paliva nebo stavebního materiálu, ale byly i součástí celého ekosystému plnícího mnoho životně důležitých funkcí. Příhraniční regiony se často pro vyrovnání svých strukturálních nedostatků stávaly místy s nejrůznějšími druhy ekologicky problematickými hospodářskými činnostmi. Tyto pak měly za následek postupnou devastaci lesních porostů jak na straně původce, tak i na druhé straně hranice. Poškození lesů pak vedlo ke snižování vodoakumulační schopnosti lesa, k zvýšení rizika povodní, ke ztrátě rekreačních prostředí apod.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

V důsledku výroby elektrické energie z hnědého uhlí došlo na území ERN v posledních desetiletích k silnému znečištění životního prostředí. Do vysoké míry byly poškozeny rovněž lesy. V rozsáhlých oblastech utrpěly především horské lesy značné škody a částečně dokonce úplně uschly.

Pro hledání forem přeshraniční spolupráce v oblasti lesních hospodářství byla založena pracovní skupina ERN les. Cílem pracovní skupiny je:

- podpora všech opatření vedoucí ke zlepšování ekologické situace v ERN
- přeshraniční spolupráce a vzájemná pomoc při záchraně a sanaci lesů v ERN
- podpora přeshraniční spolupráce v lesním hospodářství a ostatních oblastech životního prostředí
- vzájemné předávání informací
- výměna zkušeností
- vytváření mezilidských kontaktů

V posledních letech byly realizovány následující akce a činnosti:

Konference o lesích ERN (Oybin 1995)

Konference o revitalizaci lesních porostů (Szklarska Poręba)

Mezinárodní putovní výstava o lesích ERN

Tisk informačního prospektu o lesích

Exkurse odborníků do Jizerských hor

Exkurse odborníků do Tatranského národního parku

Zpracování zprávy o stavu lesů v ERN.

Současně probíhaly činnosti související se sledováním a regulací stavu lovné zvěře, bojem proti plevelným rostlinám, spolupráce při zesilování ochrany cenných přírodních prvků v hraničním území, spolupráce v úsilí o rozšíření přírodní rezervace Velká jizerská louka o souvislé území na polské straně.

Realizace některých opatření byla spolufinancována ze zdrojů EU.

Typické problémy drobných podniků v hraničních regionech.

- omezený trh a pokrivené obchodní vzory díky soutěžícím obchodním centrům na obou stranách hranice místo soustředění se na pohraničí jako na regionální hospodářskou jednotku a na výstavbu dalšího regionálního trhu
- chybějící jazykové znalosti, znalosti správy a konkurentů na druhé straně hranice, čímž dochází k omezování přeshraniční hospodářské aktivity
- chybějící „plný kruh“ ohledně obstarání a rozvozu v přeshraničním regionu, chybějící spojení, které celý region sjednocuje
- slabiny v technické a hospodářské infrastruktuře pro vytváření klimatu, podporujícího rozvoj podnikání v kombinaci s poměrnou izolací od rozhodovacích center a trhů. To se týká především zaostalých venkovských regionů v okrajových polohách
- omezený přístup drobných podniků ke specializovaným technologiím a pokrokovým službám a zařízením v oblasti vědy a vývoje (technologická centra, výzkumné ústavy, užitý výzkum a vývoj v regionu) a nedostatky v odborných znalostech a vzdělávání, podporující hospodářský rozvoj
- rozdílné správní struktury v jednotlivých částech přeshraničního regionu, které přispívají k nesrovnalostem a „nesmyslům“ v odpovídajícím hospodářském okolí a pokrivením investic a toku zdrojů včetně pracovních sil a v obchodě (například rozdílné daňové systémy a sazby, systémy sociálního pojištění, poštovní a telekomunikační služby, nákladové struktury, mzdy a ceny atd.). Tento problém se vyskytuje především tehdy, vykazují-li makroekonomické podmínky velké rozdíly (které se odrážejí v úrovni mezd, cen a směnných

— nedostatek možností vzniku kontaktů a výměnných vztahů, které přispívají ke vzniku podmínek pro životaschopné samostatné regionální hospodářství v pohraničí. Patří sem především vzájemná znalost podniků a zprostředkovacích orgánů a možnosti spolupráce s druhou stranou hranice, vytvoření sítí spolupráce a přeshraničních institucí, které mohou nabídnout společné služby na podporu rozvoje drobného podnikání a pro rozvoj silnějšího, středostavovského hospodářství regionu.

Hospodářská spolupráce v rámci ERN probíhá zejména prostřednictvím spolupráce hospodářských komor, které zároveň tvoří jádro pracovní skupiny ERN pro hospodářství. Činnost hospodářských komor je zaměřena na organizaci seminářů a kontaktních setkání. Jednotlivé komory navzájem jsou prostředníky při vyhledávání konkrétních zájemců pro podnikatelskou spolupráci, jsou konzultačním a poradenským místem při potřebě právně zakládat nový podnik nebo vyřizovat celní a jiné záležitosti.

Podporou pro přeshraniční hospodářskou spolupráci je i spolupráce úřadů práce v ERN, které si pravidelně vyměňují informace o stavu trhu práce a právních podmínkách.

Pozitivní efekt pro rozvoj hospodářské spolupráce v rámci ERN má rovněž pravidelné zpracovávání a výměna statistických údajů o jednotlivých částech ERN.

V jednotlivých částech ERN působí řada dalších institucí, poloveřejných agentur i soukromých společností za účelem šíření informací pro potenciální investory, zprostředkování obchodních kontaktů apod.

Realizace některých opatření byla spolufinancována ze zdrojů EU.

Za spoluúčasti regionálních, státních a evropských autorit je v další budoucnosti nutno přijmout následující opatření:

- budování sítí telematiky a komunikace v hraničních oblastech např. ISDN,
- vytvoření hraničních tarifů (např. pro telefon, obrazové textové systémy),
- podpora přeshraničně využívaných tele-domů jako center telematiky a telekomunikací ve slabě obydlených hraničních oblastech,
- budování přeshraničních center transferu na univerzitách, odborných vysokých školách a vzdělávacích zařízeních,
- přeshraniční výměna dat mezi univerzitami, výzkumnými ústavy, institucemi atd. ke zprostředkování inovací, poznatků, výsledků výzkumů, vývoje mezinárodního trhu, dosažitelnosti zákazníků, atd.
- rozvoj nových přeshraničních producentských a dodavatelských vztahů
- řešení strukturálních problémů přeshraničního trhu práce,
- odstranění hranic podmíněných důsledků hospodářské soutěže (veřejné soutěže pro zadávání zakázek pro veřejný i soukromý sektor, správní bariéry, prodej zboží pod cenou, časová zdržení v poštovních službách),
- vytvoření předpokladů (zařízení, učitelé, učební plány) pro vyučování jazyka sousední země ve všech formách škol,

- podpora přeshraniční výchovy učňů se současným státním uznáním kvalifikace,
- vybudování sítě pro přeshraniční trh práce kooperací zaměstnavatelů, odborových organizací a pracovních úřadů,
- plánované vymezení a vytvoření právních a daňových předpokladů pro provozování přeshraničních středisek výroby,
- využití přeshraničních komparativních výhod nákladů jako vyrovnání a doplnění, ne však jako bezohledné konkurence.

EUROREGION NYSÄ
- POLSKA -

Ogrožení a katastrofy mají výlučně územní účinky. Existence hranice je v tomto ohledu bezvýznamná, nicméně při hranici přesahujících účincích, při boji nebo ochraně před nebezpečím představuje hranice překážku. Hranice přesahující spolupráce v této oblasti vyžaduje specifické strategie a přístupy (společná cvičení, technická školení ad.).

Intenzifikace setkávání obyvatelstva hraniční oblasti (návštěvy, akce, nákupy v sousední zemi) zvyšují i možnosti nehod s podílem postižení zahraničních osob. Na současné rámcové možnosti nelze pohlížet jako na podmínky odpovídající době.

Současně je hranice překážkou při likvidaci škod v příhraničních oblastech na majetku i na životním prostředí. Rozdílné právní normy jsou např. při hašení požáru lesních porostů přímo na hraničním území nedostatečné a nedávají potřebnou podporu pro běžný a žádoucí zásah požárních jednotek (např. přejezd hranice požárním vozem, řešení pojištění hasičů v případě úrazu při zásahu na druhé straně hranice apod.).

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Spolupráce hasičských sborů se v rámci ERN úspěšně rozvíjí již od jeho založení. Po navázání vzájemných třístranných kontaktů jsou pravidelně pořádána společná cvičení pro možné poskytnutí pomoci či zásah na druhé straně hranice. V minulých letech díky nácviu došlo k reálné součinnosti českých, polských a německých hasičských sborů při požáru v Zittau, v Hrádku nad Nisou a při požárech lesních porostů v příhraničí. Vzorová spolupráce byla i při odstraňování ropné havárie na řece Nisa a Mandava. Díky reálné spolupráci tak byly zachráněny majetky obyvatel i životní prostředí v ERN.

V rámci lepší součinnosti je postupně zpracováván německo-česko-polský slovník odborných požárních pojmů.

Pro ohlašování požárů, ropných havárií a jiných událostí přes hranici byl mezi hasičskými sbory v ERN zaveden hlášený přeshraniční systém.

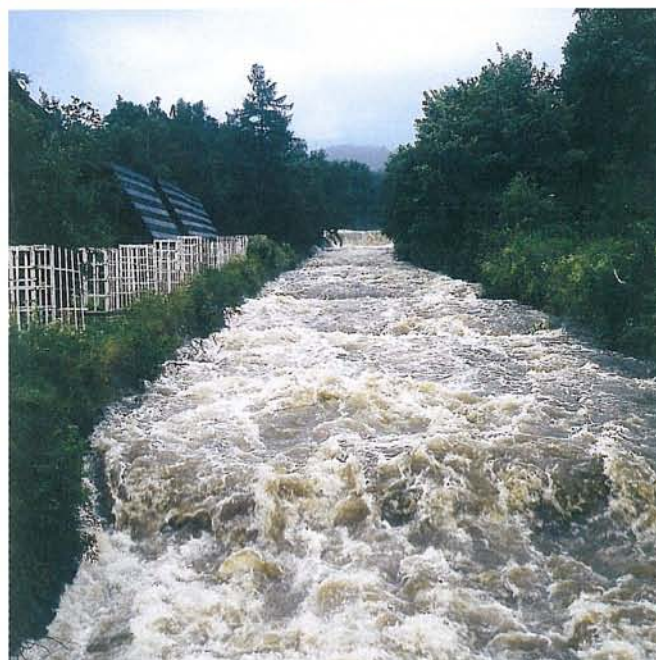
Součástí přeshraniční spolupráce je i připravenost použití rozdílné techniky potřebné k zásahu na druhé straně hranice.

Spolupráce hasičských sborů se osvědčila i při povodních v ERN v červenci 1997.

Vedle odborné spolupráce hasičů dochází k pravidelnému pořádání sportovních turnajů hasičů i mládeže všech tří zemí.

V další budoucnosti je nutno přijmout následující opatření:

- Právně řešit možnosti zásahů hasičských sborů na druhé straně hranice
- Zahrnout přeshraniční zásahy do integrovaných záchranných systémů a zdokonalovat způsob vyrozumívání se přes hranici
- Zdokonalovat systém rychlého hlášení ropných havárií na Nise.

V největší části pohraničních regionů představuje cestovní ruch důležitý prvek rozvoje regionu. Pohraniční regiony, především rozvojově opožděné, mají většinou dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu.

Cestovní ruch je často poměrně nová oblast hospodářské aktivity v pohraničí a může přispívat k diverzifikaci regionálního hospodářství a vytváření dodatečných příjmů a činností a to bezprostředně v oblasti cestovního ruchu, ale také nepřímo při vytváření nových trhů pro místní výrobky a služby. Rozvoj cestovního ruchu může vytvořit dodatečná pracovní místa a alternativní možnosti zaměstnání a přispívat k řešení problémů zaměstnanosti regionu, především při útlumu činnosti, vztahujících se k hranici nebo poklesu pracovních míst v tradičních sektorech stejně jako přezaměstnanost a nízké podíly zaměstnanosti (například u žen nebo drobných zemědělců). V trvalém výhledu vede rovněž k vytváření nových kvalifikací. Moderní cestovní ruch vyžaduje vysoce hodnotnou infrastrukturu a služby, včetně silniční sítě, železnice, letiště, infocentra, ubytovací zařízení a zařízení pro volný čas. Vyžaduje rovněž veřejné služby, jako například zdravotnictví a nákupní možnosti.

Přetrvávající problémy

Oddělovací účinek státní hranice měl vždy za následek nepříznivý vliv na rozvoj cestovního ruchu v pohraničí, takže tyto oblasti nemohly svůj potenciál v odvětví cestovního ruchu plně využít. Zde nacházíme následující hlavní problémy, spojené s rozvojem cestovního ruchu:

- chybějící přeshraniční kontakty a sítě mezi veřejnými zařízeními, dotýkajícími se cestovního ruchu a dalšími organizacemi včetně soukromých zařízení, jejichž úkolem by mohlo být, podporovat a realizovat v oblasti cestovního ruchu takové kroky, které by vedly k zajištění dostatečné síly a zdrojů pro možné investice do rozvoje nových, hodnotných produktů a trhů cestovního ruchu.
- nedostatky v hospodářské a dopravní infrastruktuře, které zdražují dopravu do pohraničních oblastí, chybějící vnitřní spojení a infrastruktura pro prodloužení pobytu návštěvníků a omezení sezónních výkyvů v pobytu turistů, potíže v oblasti hraničních přechodů (silniční, pěší, cyklostezky), v nedostatečné síti ubytovacích zařízení, splnění požadavků na kvalitu, kterou očekávají především skupiny návštěvníků s vyššími příjmy.
- pocit silné konkurence mezi oblastmi na obou stranách hranice, který přeshraniční spolupráci ztěžuje. Tento pocit je však v souvislosti s dlouhodobým rozvojem cestovního ruchu v přeshraničním regionu většinou nevhodný. Cestovní ruch podléhá ve stále větší míře světovému trhu, na kterém konkurence přichází odevšad, ne především ze sousedního území. V této souvislosti spočívají úspěšné rozvojové strategie ve vytváření řady nabídek a služeb pro získání zákazníka pro sebe a to pro pokud možno dlouhý pobyt, účinně oslovovat dílčí trhy a nabídnout hodnotný servis.

Strategie a opatření v této oblasti musí vyvíjet dostatečný tlak na proměnné účinky mezi životním prostředím a hospodářským rozvojem obecně v této souvislosti mezi ekologií a cestovním ruchem. Vzájemná závislost ekologické politiky a politiky cestovního ruchu ovlivňuje nejen regionální rozvoj, ale z přeshraniční spolupráce v obou oblastech je rovněž možno získat vzájemně se posilující užitek. Proto je zapotřebí navzájem odsouhlasená strategie, která vytvoří pokud možno mnoho šancí a zároveň omezí množství ohrožení. Má-li být dosaženo velké účinnosti, musí být zvolen strategický podnět, který staví na zhodnocení potenciálů a problémů, definuje přeshraniční těžiště a sleduje dlouhodobou perspektivu. Rozhodující je zajistit, aby při posuzování záměrů rozvojových záměrů v oblasti výstavby cestovního ruchu byly zohledňovány ekologická hlediska.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Spolupráce expertů v oblasti cestovního ruchu na území ERN se uskutečňuje v rámci samostatné pracovní skupiny. Činnost je zaměřena na výměnu informací, propagačních materiálů, vydávání tříjazyčných prospektů a publikací, společnou účast na výstavách cestovního ruchu.

V posledních letech byly například vydány společné publikace:

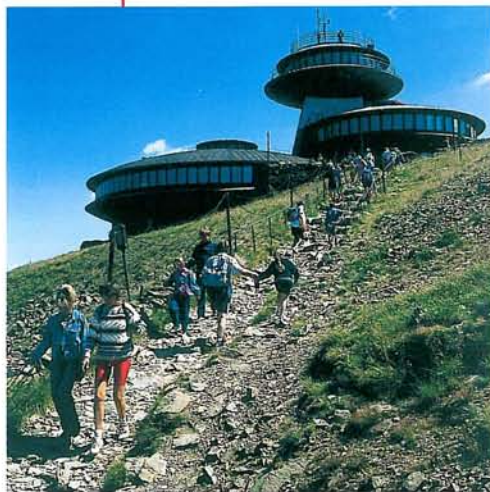
12 výletů v příhraničí ERN
Katalog ubytování ERN
Katalog informací o atraktivních místech ERN
Církevní památky ERN.

Za podpory prostředků z programů Evropské unie bylo v ERN založeno nebo podpořeno mnoho nových turistických informačních center, které slouží nejen obyvatelům ERN, ale i turistům přicházejícím do regionu zvenčí.

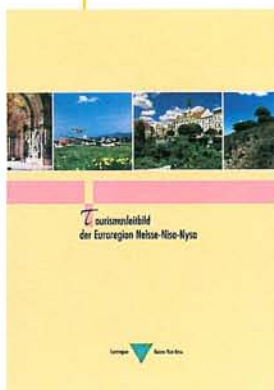
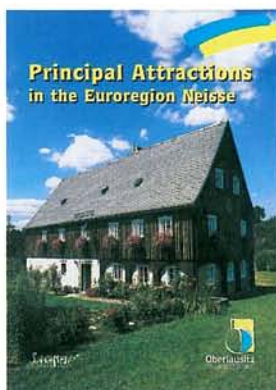
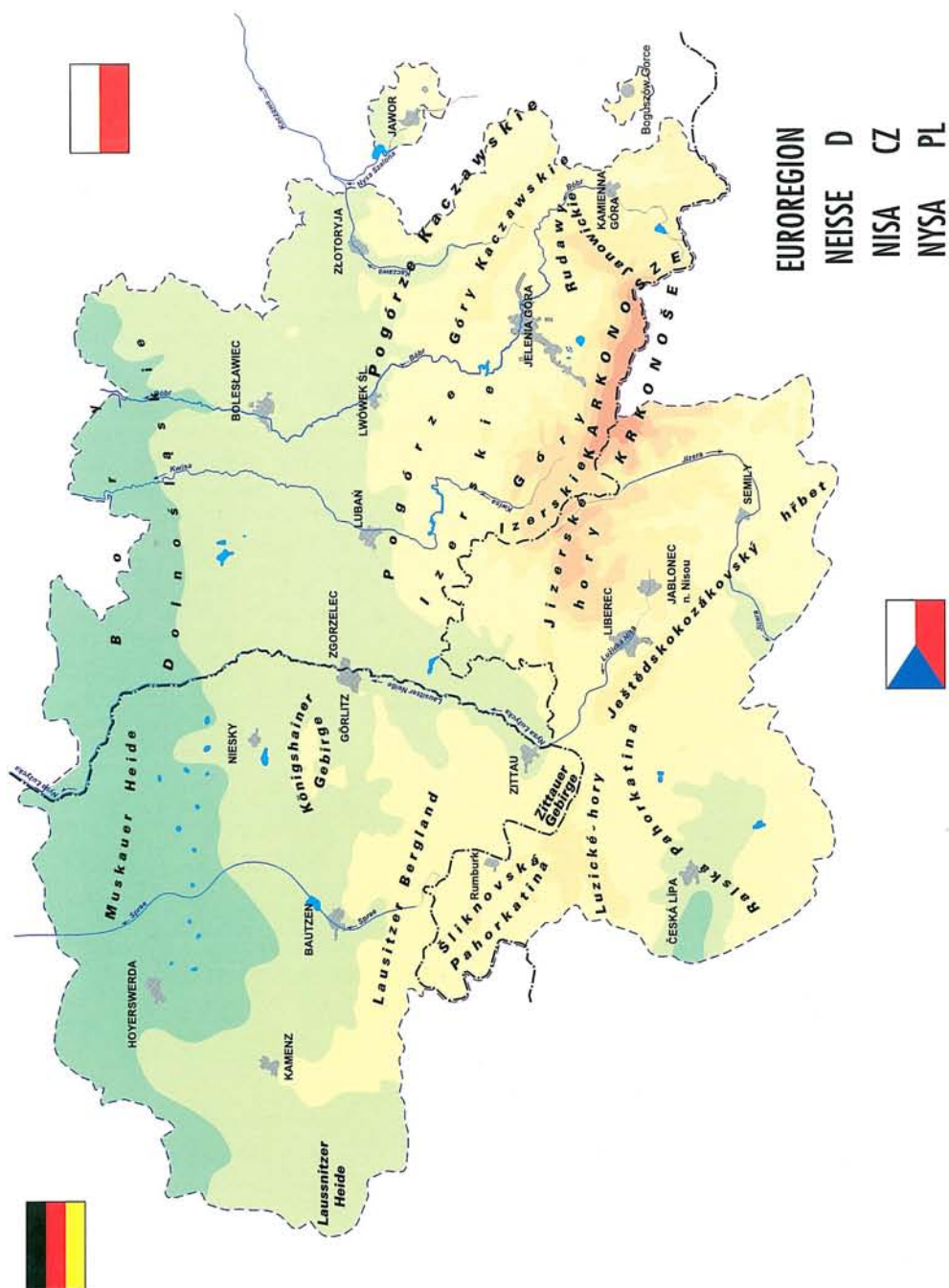
Každá strana ERN v rámci svých národních i místních rozpočtů výrazně investuje do zlepšování turistické infrastruktury regionu, např. výstavby nových cyklostezek, budování středisek volného času apod.

V roce 1998 zpracovala firma FOTOUR celkovou koncepci rozvoje cestovního ruchu v ERN.

Realizace některých opatření byla spolufinancována ze zdrojů EU.

Mapa

Dobrá zdravotní péče a poskytování sociální péče patří mezi důležité základní společenské hodnoty. Tato oblast však více než ostatní sektory podléhá celostátním předpisům. Po dlouhou dobu vedly hranice mezi státy ke vzniku odlišných zákonů a předpisů v sociální péči, daňových a pojišťovacích programech. Současně periferní poloha příhraničních regionů má vliv na nedostatečně rozvinutý sektor služeb v oblasti sociální a zdravotní péče.

Různé odlišnosti a zákonné překážky jsou příčinou vzniku mnoha praktických problémů, např.:

- Plánovací a spádové oblasti sociální péče platí pouze ke státní hranici
- při využití lékařské péče na druhé straně hranice jsou problémy s proplácením nákladů za poskytnuté služby, dochází ke zpochybňování a částečnému proplácení
- poskytování služeb první pomoci, např. přejezd sanitních vozů přes hranice
- složitosti při využití domovů důchodců apod. na druhé straně hranice.

Schopnost příhraničního regionu poskytovat kvalitativně lepší a rozmanitější péči laciněji je možno postupně posilovat cestou přeshraniční spolupráce - zvláště využíváním společných zdrojů (např. nemocnic, domovů pro престарělé, ambulantních a pohotovostních služeb).

Důležitým prvním krokem na cestě k dialogu o budoucích opatřeních a projektech spolupráce je přeshraniční inventarizace stávajících zařízení v příhraničním regionu společně se šířením informací o strukturách, kompetencích, administrativních a finančních postupech.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Spolupráce zdravotníků a pracovníků v sociální oblasti probíhá na území ERN již řadu let v rámci specializované pracovní skupiny. Jedním z výsledků trojstranné aktivity bylo zpracování studie „Zdravotní stav obyvatelstva v ERN v souvislosti se znečištěním životního prostředí“ (1994). Hygienici z území ERN si vzájemně vyměňují informace o prepisech, zaměření a charakteru jejich činnosti pro vzájemné pochopení. Existuje i přeshraniční spolupráce při vyrozumívání se o šíření epidemiologických onemocnění a možnosti prevence. Lékařští specialisté organizují společné německo-česko-polské konference, kde si vzájemně vyměňují informace o své činnosti.

Úspěšně se rozvíjí vzájemná spolupráce spolků tělesně postižených, charitativních organizací, nadací apod.

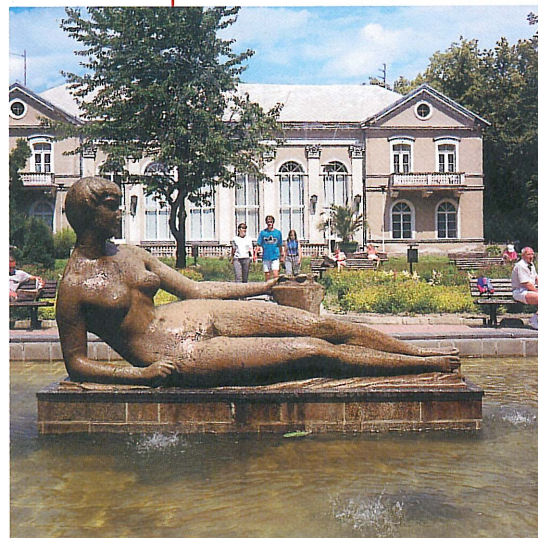
Významnou měrou v rozvoji příhraniční spolupráce přinesl projekt „GUSA - propojení sociální práce přesahující hranice“ organizovaný vysokou školou v Zittau. Projekt zkoumal možnosti propojování sociální práce, školení pracovníků, pomoc trestaným lidem, lidem bez domova.

V další budoucnosti je nutno zaměřit pozornost na možnou realizaci některých následujících opatření:

- Pravidelná přeshraniční fóra a diskusní skupiny zástupců zdravotních a sociálních zařízení

a místních správních úřadů zaměřené na střednědobé a dlouhodobé strategie pro příhraniční region

- Společné příhraniční konference odborníků pro výměnu znalostí o specializovaných službách a metodách
- Přeshraniční využívání nemocnic a spolupráce mezi krevními bankami
- Spolupráce mezi službami první pomoci a ambulantními službami
- Plánování společných centrálních zdravotnických zařízení
- Přeshraniční spojení kapitálu pojišťoven k vyrovnání plateb v případě přeshraničního poskytnutí zdravotní a sociální péče
- Rozvoj společných pečovatelských ústavů - např. rehabilitačních středisek, domovů pro престарělé apod.

Odbourání nedůvěry, utváření vzájemné důvěry a sblížení občanů jsou podstatnými součástmi každé přeshraniční spolupráce. Přeshraniční kulturní spolupráci přitom připadá velký význam důležitého předpokladu pro všechny další akce upevňující důvěru. Znalosti o společném přeshraničním regionu, jeho geografických, strukturálních, hospodářských, sociálně kulturních a historických podmínkách jsou předpokladem pro aktivní účast občanů a všech ostatních partnerů. Tyto znalosti se nacházejí v úzkém spojení se sociálně-kulturním setkáváním přes hranice.

Hraniční a přeshraniční regiony chtějí a mohou být důležitým příspěvkem pro co nejširší a nejintenzivnější setkávání a propojení ve smyslu evropské integrace, při zachování jejich bohaté kulturní rozmanitosti. Přeshraniční kulturní spolupráce podporuje také porozumění pro etnické a národnostní menšiny a potřebu najít řešení jejich problémů. Proto je důležitým příspěvkem pro toleranci a porozumění národů.

Oblast kulturní přeshraniční spolupráce nabízí obrovské množství činností. Zkušenosti ukazují, že tuto spolupráci je možné rozvíjet například pomocí:

- účasti občanů, úřadů, politických a společenských skupin z obou stran hranice,
- zapojení kostelů, škol, zařízení pro vzdělávání dospělých a mládeže, památkové péče, kulturních spolků, knihoven, muzeí apod. jako aktivního partnera do mírového rozvoje společného života lidí v hraničních regionech,
- podpory partnerství obcí, setkávání mládeže, setkání rodin, sportovních akcí, výměny úředníků, seminářů, studijních jednání, ekumenických setkání, odborných akcí apod. pomocí přeshraniční regionální tematiky,
- kooperace médií pomocí vzájemných a neustálých zveřejňování a informací v tisku a také přeshraničních regionálních rozhlasových a televizních programů,
- budování a společné podpory stávajících zařízení, jako centrálních přeshraničních institucí v celoregionálním pojetí a využití (divadelní soubory, orchestry, kulturní péče).

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

V oblasti kultury se přeshraniční spolupráce od založení ERN velmi rychle rozvinula prostřednictvím akcí „lidé lidem“. Již řadu let jsou organizovány výměnná divadelní představení, výstavy, hudební pořady, festivaly, umělecké soutěže, různá vystoupení souborů a skupin.

Jako příklad dobré spolupráce lze uvést sedmdesátidenní symfonický orchestr mládeže „luvenes symphony orci trium regionum“. Tento orchestr byl založen v říjnu 1992. Je složen z nejlepších žáků z 12 hudebních škol Euroregionu Nisa, z německých, polských a českých dětí a mládeže. Tento orchestr řídí střídavě vždy německý, český nebo polský dirigent. V předchozích dvou letech po založení orchestru bylo realizováno mnoho koncertů v Jelenia Góra, Liberci, Görlitz, Zittau, Hoyerswerda a Dresden, Annaberg, Paříž a v Bonnu na pozvání předsedkyně spolkového sněmu paní Süssmuthové. Tento

projekt je podporován Ministerstvem kultury Saská, Radou Evropy i Evropskou unií.

Pro podporu přeshraniční spolupráce je každoročně vydáván Kulturní kalendář ERN s informacemi o hlavních kulturních akcích. Nejruznější setkávání, výměny školní mládeže, účasti na táborech a ekologických akcích, spolupráce skautů a dalších mládežnických organizací upevňují postupně utváření vzájemné důvěry a sblížování mladých lidí.

Výsledkem společné práce odborníků v oblasti knihovnictví bylo v roce 1997 vydání třístranné publikace Knihovny ERN, která shrnuje informace o hlavních veřejných knihovnách na území ERN.

Středisky kulturněspolečenského života a duchovního vzdělávání se staly klášter Ma-

rienthal ležící v údolí řeky Nisy v Sasku, zámek Czarne u města Jelenia Góra v Polsku a klášter v Hejnicích na Frýdlantsku.

O naplňování života křesťanskými ideály usiluje občanské sdružení Euroregionální ekumenický okruh se sídlem v Zittau.

Pro usnadnění výměny informací vydávají všechny tři části ERN informační zpravodaj se zprávami o rozvoji přeshraniční spolupráce v území ERN.

Za několik posledních let bylo především díky velkorysé podpoře Evropské unie realizováno desítky menších projektů setkávání, výměny informací, kulturní spolupráce apod.

Realizace některých opatření byla spolufinancována ze zdrojů EU.

Přeshraniční spolupráce musí obsahovat všechny kulturní, sociální, hospodářské a infrastrukturní oblasti života. Znalost a porozumění společenských a kulturních zvláštností sousedů jsou přitom předpokladem k vybudování vzájemné důvěry.

Socio-kulturní přeshraniční spolupráce ve všech oblastech života důležitým předpokladem pro dlouhodobou kooperaci v hospodářských, ekologicko-politických a infrastrukturních otázkách. Zůstává stálým procesem k odbourávání nedůvěry a předsudků tak jako k vybudování důvěry v sousedních pohraničních území. Tento proces musí být navčován s každou dorůstající generací. Jedním z přirozených nástrojů pro usnadnění vzájemného setkávání je sport.

Pohraniční a hranice přesahující regiony prostřednictvím organizování společných sportovních akcí přispívají tímto na regionální/lokální úrovni k širokému a intenzivnímu přeshraničnímu setkávání, ke spojením zcela ve smyslu evropské integrace, k porozumění mezi národy a tolerancí.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Přeshraniční setkávání a budování vzájemných kontaktů v oblasti sportu se na území ERN rozvíjí velmi dynamicky. Pro schopnost koordinace některých činností byla založena pracovní skupina ERN pro sport, která monitoruje přeshraniční soutěže a setkání, posuzuje nejlepší přeshraniční regionální sportovní aktivity i sportovce a odměňuje je sportovním pohárem, pracuje na adresáři sportovních svazů, organizací a turistických klubů a na vydání propagačního prospektu.

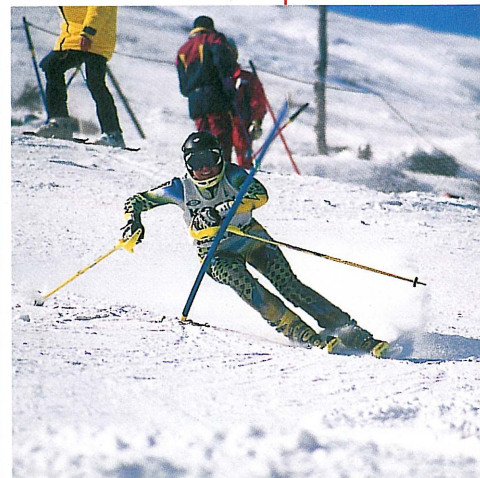
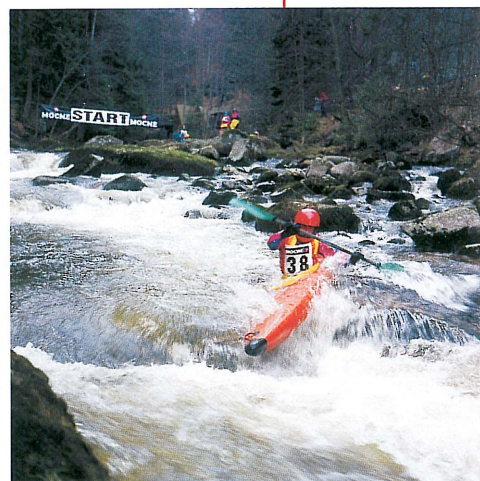
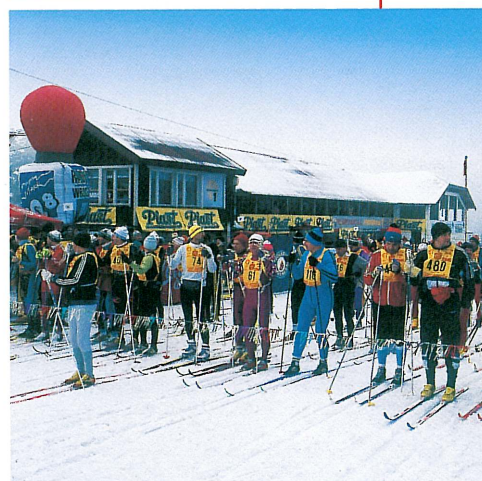
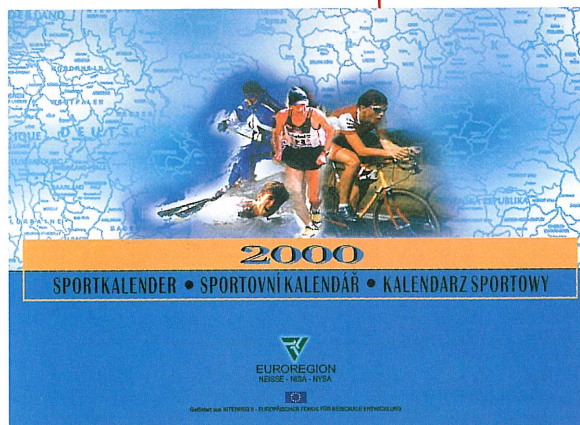
Jako příklady dobrých přeshraničních sportovních akcí lze uvést:

- Závod mládeže v lyžařských alpských disciplínách v Harrachově, Waltersdorfu a Karpatzi
- Lyžařský běžecký závod „Jizerská 50“ v Bedřichově a „Bieg Piastów“ v Jakuszycích
- „Tour de Femini“ - cyklozávod žen v Krásné Lípě
- „Saxbo“ - orientační závody na území Čech a Německa
- „Zittauer Gebirgslauf and Wandertreff“ v Olbersdorfu
- „Lišeňské turistické pochody“ - Lišný
- „Lubaňský duatlon“ - mezinárodní soutěž mládeže.

Tradicí na území ERN se stávají německo-česko-polské sportovní hry mládeže "EUREGIO". V roce 1996 se sportovní hry uskutečnily v Hoyaerswerdě pro 2000 dětí, v roce 1998 v Liberci pro 600 dětí v osmi disciplínách.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa je vydavatelem každoročního sportovního kalendáře s údaji o cca 500 sportovních akcích na území ERN.

Realizace některých opatření byla spolufinancována ze zdrojů EU.

Dnešní Evropa se vyznačuje společnou kulturou a dějinami. Především až do 17. století se vytvářela pestrá mapa malých historických území. 18. století formulovalo svým dynamickým rozvojem v průmyslu a politice pojmy jako právní stát, lidská práva, základní práva, svobodné hospodářství. V protikladu k regionu, který se vyznačoval nejružnějšími společnými znaky, se v 19. a 20. století jako převládající jev rozvíjel národní stát. Hranice národních států rozdělovaly evropská historická území s jejich regiony a národními skupinami.

V době národních států s jejich válečnými rozměskami vznikly, také ze strachu před vojenskými přepady, užší nebo širší hraniční pruhy, které byly charakterizovány okrajovou polohou v mnoha oblastech. Hospodářství, doprava, kultura a osídlení byly oslabovány z center států směrem k hranicím. Hraniční území se díky tomu - kromě několika výjimek - stala strukturálně slabými oblastmi, které často nebyly vůbec nebo jen nedostatečně zpřístupněny silnicí nebo železnici.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Příroda propůjčila česko-polsko-německému pomezí jeho osobitou krásu, dějiny mu daly tisíciletý tok osudů lidí, rozkvětení i zánik plodů jejich práce, střídání kultur, soužití i rozpory, lásku i svár. Společným znakem však bylo nakonec vždy usilí každé generace povznést získané dědictví a odevzdat je zvelebené svým nástupcům.

Pohled zpět do dějin našeho regionu zachytí již v dávném pravěku stopy pobytu lidí. Později v době římské se tu projevil vliv keltských Bójů a na přelomu letopočtu germánských Markomanů. V důsledku stěhování národů zaujímají postupně od 6. století svá sídla Slované.

Hluboké hvozdy sahaly daleko do podhůří Lužických, Jizerských hor a Krkonoš a jen s velkými obtížemi je bylo možno překonat. Stmelujícím prvkem pro celou oblast se stal mladý raně feudální český stát, jehož panovníkům se od 11. století dařilo získat vliv na Lužici. Od roku 1076 ji držel určitou dobu kníže Vratislav, od roku 1158 král Vladislav. To se však již blížila velká kolonizační vlna, která postupně přiváděla i do těchto oblastí německé obyvatelstvo, takže ke starším slovanským osadám přibýly nové německé nebo vsi smíšené z příslušníků obou etnik. Objevily se tu i církevní instituce, jako například ženský cisterciácký klášter v Marienhalu u Žitavy (1234), komenda rytířského řádu johannitů v Dubě (Českém), o němž je první zmínka v roce 1291. K roku 1241 se dovidíme o hradu Lemberku v držení rodu Markvartů, v roce 1278 získávají městeční Biberštejnové hrad Frýdlant s okolím, kde před tím vládli Rongovci. Již v roce 1238 se v písemných pramenech uvádí Žitava, které později udělil městská práva johanitů v Dubě (Českém), o němž je první zmínka v roce 1291. K roku 1241 se dovidíme o hradu Lemberku v držení rodu Markvartů, v roce 1278 získávají městeční Biberštejnové hrad Frýdlant s okolím, kde před tím vládli Rongovci. Již v roce 1238 se v písemných pramenech uvádí Žitava, které později udělil městská práva johanitů v Dubě (Českém), o němž je první zmínka v roce 1291. K roku 1241 se dovidíme o hradu Lemberku v držení rodu Markvartů, v roce 1278 získávají městeční Biberštejnové hrad Frýdlant s okolím, kde před tím vládli Rongovci.

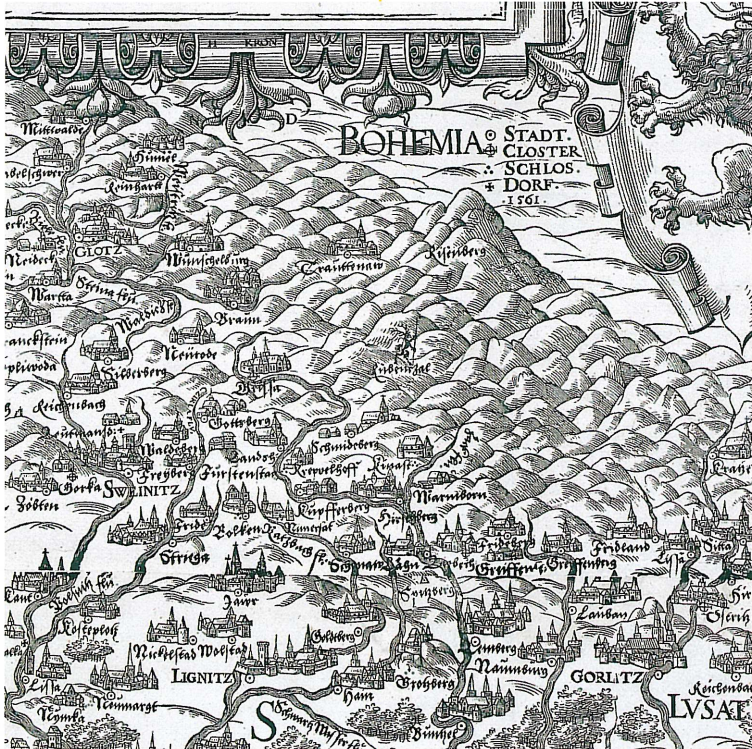
V Lužici postupně vyrostla řada měst, z nichž nejdůležitější: Budyšin, Zhořelec, Žitava, Lubij, Kamenec a Lubaň se v roce 1346 spojila ve svaz zvaný Šestiměstí. Stal se významnou hospodářskou a politickou silou a měl čilé hospodářské styky s českým vnitrozemím, ale i se Saskem, Braniborskem a Slezskem. Jeho důležitost se projevila v době husitské, kdy zaujal jednoznačně protihusitský postoj. Důsledkem toho byla nejen účast na křížáckých výpravách do Čech, ale i řada husitských tažení do Lužice v letech 1427 - 1433.

V husitském období se poněkud uvolnily vztahy Lužice k Čechám, což trvalo i za Jiříka z Poděbrad a Vladislava Jagellonského. Když v roce 1526 nastoupil na český trůn Ferdinand I. Habsburský, šířila se již Německem rychle Lutherova reformace a během tří desetiletí se i Lužice stala většinou protestantskou. K většinou nekatolickým Čechům tak přibýla ve svazku českého státu i z velké části nekatolická Lužice a obě země staly v roce 1546 i v letech 1618-1620 v období proti Habsburkům. Společně také pocítily pomstu vítězů.

Tricetiletá válka (1618-1648) spojila osudy česko-lužického pomezí opět společnými válečnými útrapami, které sem přinášely armády všech válčících stran. Jak těsně bylo tehdy soužití Lužice a severních Čech je nejlépe patrné z toho, že ani po odtržení Lužice od českého státu a jejího připojení k Sasku v roce 1635,

vzájemným pohybem pracovních sil bez ohledu na tehdejší státní hranice. Tyto poměry se po určité době udržely i po I. světové válce, než došlo k jejich přerušení.

Přírodní charakter každého kraje je dotvářen lidskou činností a je tedy také obrazem předchozího

nejen že neustala sem směřující emigrace severo-českého obyvatelstva, ale ještě se zvýšila v důsledku protireformačních opatření Habsburků po uzavření míru v roce 1648. Naši lidé tak zaplnili mezery způsobené válkou v lužických a slezských vsích a městech a již dříve přibuzenské, jazykové a kulturní propojení obyvatelstva na obou stranách tehdejších hranic trvalo i nadále.

V 18. a 19. století se na celém našem území rychle rozvíjela manufakturní a poté tovární zejména textilní výroba. Ani teď se však dějiny neobešly bez společné prožívaných válečných trampot. Kraj zažil několikrát průtahy pruských a rakouských vojsk ve válkách slezských za Marie Terezie, později průtahy armád za napoleonských válek, kdy zde v roce 1813 objížděl operační prostor i císař Napoleon. O padesát let později nastupovaly z Lužice pruské jednotky ke vpádu do Čech v roce 1866.

Tolik století, tolik válek, ale čas vždy zahladil vrás-ky lidského utrpení a na všech stranách posléze přetrvávaly památky snazivosti, pracovitosti a lásky zdejšího obyvatelstva. Co všechno pamatují zdejší venkovská hrázdná či roubená stavení, vesnické kostelíky, jako třeba ten ve Vsi u Frýdlantu z konce 15. století, nebo renesanční náhrobníky obdobných tvarů, jež nalezneme na Frýdlantsku, Žitavsku i Závišovsku, pocházející možná z dílen těchto mistrů kameníků!

Moderní doba svými komunikacemi zmenšila vzdálenosti, usnadnila vzájemné styky a propojila někdejší saskou - českou - pruskou část podhůří zdejších hor a napomohla v druhé polovině 19. století ještě výrazněji k vytváření ekonomicky spolupracujícího území i se

vývoje. Je typické pro náš region, že dějinný vývoj tu sehrál v převážné míře úlohu spojujícího a nikoliv rozdělujícího činitele.

Činnost ERN

Historici všech tří zemí ERN jsou sdruzeni v pracovní skupině historie ERN a usilují v rámci mezinárodní spolupráce zpracovat dějiny tohoto území. Na společných historických symposiích pořádaných každoročně v jiné zemi a věnovaných specifickým tématům se vždy v rámci 30ti referátů známých odborníků podrobně rozebere dané téma. Jednotlivé symposia byly dosud zaměřeny na:

Osídlení oblasti ERN od středověku do konce 18. století (Zittau 1993)

Vývoj obchodních cest a komunikací v oblasti ERN (Milkow 1994)

Pohledy do hospodářského vývoje v oblasti ERN (Liberer 1995)

650 let hornolužického svazku Šestiměstí (Zittau 1996)

350 let výročí Vestfálského míru a jeho důsledku pro Čechy, Lužici a přilehlé Slezsko (Czocha 1998).

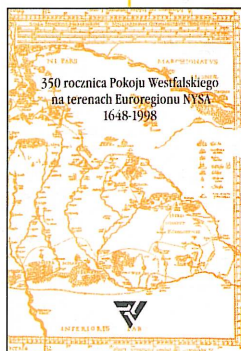
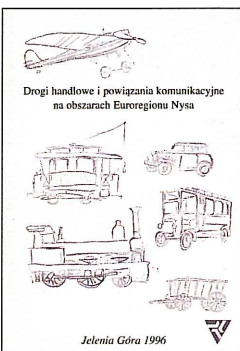
Plánovaná symposia:

Kulturní dědictví zemí ERN (2000, ČR)

Regionální lidové umění a národní pověsti (2002, SRN).

Uvedené úsilí historiků by mělo v roce 2005 vyústit ve zpracování souborného díla „Historie vývoje území Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa“.

Realizace některých opatření byla spolufinancována ze zdrojů EU.

Podmínky pro přeshraniční spolupráci v oblasti trhu práce a s tím souvisejícím vzděláváním pracovních sil jsou vlivem hranice velmi ztíženy. Toto souvisí s velkými rozdíly v oblasti sociální a hospodářské na jedné či druhé straně hranice (úroveň platů, srovnání kupní síly). Tato situace může mít za následek ilegální příliv dělníků bez sociálních jistot, existence stínového hospodářství, tlak na platy - zvlášť u málo kvalifikovaných zaměstnanců, a mimo to mnoho sociálních a hospodářských problémů (např. nesnášenlivost vůči cizincům, tlak na městské a sociální služby, nedostatek vhodných služeb atd.).

V příhraničních regionech je nezbytně nutné vyřešit praktické problémy týkající se pohyblivosti hlavně těch lidí, kteří pracují, studují nebo žijí v sousedním státu, na druhé straně hranice. Typickými potížemi ve vztahu k pracovním silám a k vývoji trhu práce a managementu jsou:

- vysoká strukturální nezaměstnanost na základě jak stavu socio-ekonomického vývoje v regionech tak i zřetukováním případně omezením pracovních míst vztahujících se na hranici
- nedostatečná přizpůsobivost a význam vzdělávacích a odborných výchovných institucí, nedostatek moderních center v příhraničních regionech nebo v jejich blízkosti
- vystěhovávání především mladých lidí z pohraničních regionů, zvlášť z venkovských
- rozdíly v podmínkách a fungování trhu práce a politiky trhu práce na druhé straně hranice
- rozdíly u studijních a učebních osnov vzdělávacích a odborných škol, rozdílné doby trvání, metody, předpoklady pro přijetí, společné standardy, kontroly kvality a vysvědčení závěrečných zkoušek
- kulturní a jazykové překážky a nedostatečné znalosti k umožnění přeshraničních výměn a spolupráce při vývoji systémů a poskytování služeb.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

V rámci ERN byla v oblasti vzdělávání a přípravy kvalifikovaných lidí pro trh práce realizována řada opatření a záměrů. Jedním z úkolů memoranda zakládací konference ERN v roce 1991 bylo vytvoření společné university. Toto bylo naplněno v roce 1993 založením Mezinárodního vysokoškolského institutu (IHI) v Zittau. IHI je vzdělávacím zařízením zvláštního druhu k vzdělávání německých, polských a českých studentů v Euroregionu Nisa. Na koncipování a založení IHI se podílelo podstatnou měrou 6 mezinárodních vysokých škol. Jsou to Technická universita Liberec, Technická universita Gliwice a Wrocław v Polsku, polská Ekonomická akademie Oskara Langeho Wrocław, Technická universita báňská Freiberg a Technická vysoká škola Zittau v Německu. Studenti, převážně z těchto škol, studují 6 semestrů na IHI v Zittau podle mezinárodně uznávaných studijních plánů.

Dalším krokem v oblasti vzdělávání a přeshraniční spolupráce bylo založení Centra koordinace výzkumu na vysokých školách

Euroregionu. V sídlišti tohoto Centra jsou zastoupeny (svým hlasem a místem) TU Liberec, VŠ Jelenia Góra a HTWS Zittau/Görlitz. Vědecké konsilium je poradním orgánem pro otázky koordinace výzkumu v jednotlivých pracovních skupinách. V období mezi poradami je práce řízena sekretariátem Centra se sídlem v Liberci. Momentálně pracuje v Koordinačním centru 10 pracovních skupin se zaměřením na ochranu životního prostředí, multikulturní spolupráci, informatiku apod.

V oblasti hranice přesahujícího vzdělávání byly dále realizovány:

- jazykové kursy němčiny pro polské a české občany,
- vzdělávání v oblasti počítačové techniky za účasti české, polské a německé mládeže,
- byl zpracován koncept činnosti německo-polského gymnázia v Rothenburgu
- byla uskutečněna výměna žáků a učňů v různých oborech
- byly realizovány různé informační semináře, akce a studijní cesty.

V další budoucnosti je nutno zaměřit pozornost na realizaci některých následujících opatření:

- vytváření kontaktů mezi vzdělávacími a odborně výchovnými institucemi
- výměna informací a osob jako část vzdělávacích a odborně výchovných programů
- spolupráce mezi vzdělávacími a odborně výchovnými institucemi s cílem vypracovat specifické programy/kurzy, podpořit dvojjazyčnost
- vytvoření poradenského a konsultačního místa, které se bude zabývat praktickými hranicemi přesahujícími hledisky trhu práce např. shánění a šíření společných informací, vytvoření společné databanky apod.

INTERNATIONALES HOCHSCHULINSTITUT ZITTAU

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

HOCHSCHULE FÜR TECHNIK, WIRTSCHAFT UND SOZIALWESEN ZITTAU/GÖRLITZ (FH)

AKADEMIA EKONOMICZNA im. O. Langego we Wrocławiu - WYDZIAŁ GOSPODARKI REGIONALNEJ I TURYSTYKI W JELENIEJ GÓRZE

POLITECHNIKA WROCLAWSKA - FILIA W JELENIEJ GÓRZE

Program INTERREG II

Cílem programu Interreg II je podporovat projekty s přeshraničním vlivem na vnitřních i vnějších hranicích států Evropské unie. V případě ERN se jedná o hraniční oblasti mezi Saskem a Polskem a Saskem a Českou republikou. Díky tomu by mělo dojít k podpoře rozvoje saských příhraničních oblastí a přeshraniční spolupráce.

Prostředky z tohoto programu jsou určeny především na projekty:

- které jsou nutné z hlediska rozvoje regionu nebo přeshraniční spolupráce
- které nejsou ze stejného účelu již podporovány z prostředků spolkové země, Spolkové republiky nebo Evropské Unie (dodatečnost)
- které doplňují, případně posilují již existující projekty na spolkové či zemské úrovni
- které není možno realizovat (případně ne v dané formě) bez státní pomoci
- které neodporují již existujícím programům, plánům a záměrům
- kterým je při realizaci přičítána vysoká efektivita

Snahou je, rozdělovat prostředky přiměřeně do hraničních oblastí. Koordinovaným nasazováním různých dotačních programů v hraničních regionech pak má být dosaženo synergických efektů.

V oblasti ERN se podpora z programu INTERREG II týká

Dolnoslezského Hornolužického okresu
okresu Löbau - Zittau
okresu Bautzen
města Görlitz.

V letech 1995-1998 Evropská komise uvolnila z programu INTERREG II pro projekty na německé straně ERN ve výši cca 58,3 mil.EUR. V tabulce je uveden přehled rozdělení mezi jednotlivé oblasti a počet jednotlivých opatření:

Oblast	Počet opatření	Objem dotace v mil. EUR
Doprava	15	21,6
Ostatní infrastruktura	21	3,3
Životní prostředí	18	10,6
Hospodářský rozvoj	8	1,9
Cestovní ruch	24	3,0
Obnova venkova	20	6,7
Lesní hospodářství	5	5,5
Vzdělávání	30	4,2
Sociokultura	10	1,5
Celkem	151	58,3

Přehled projektů 1995 – 1998 spolufinancovaných z programu INTERREG II na území ERN

Doprava

Výstavba K 124 / Großpostwitz
Hraniční přechod - Hagenwerder
Hraniční přechod - Sohland
Výstavba silnice - Weißwasser
Hraniční přechod - Neugersdorf
Hraniční olympiáda
Hauptmann - Witkacy (pocita)
EUROPERA 1996
Přeshraniční kulturní výměny
Školní orchestry-Europa-mládež
Oslava trojmezí
Věžovitá vila Bad Muskau
Komunikační systém žáků
Česko-německo-polská dlouhodobá výstava

Kulturní a informační středisko - Görlitz/Zgorzelec
Projekty EUROPERY 1997
Sanace funkčních budov pro dlouhodobou česko-německo-polskou výstavu
Školní orchestry-Europa-mládež
Výstavba muzea a centra výstavy
Oratorium Helmuta Jamese van Maltheke
Elektrotechnická olympiáda
Projekty EUROPERY 1998
Vytváření prospěšných zařízení pro děti z ČR, Polska a SRN
Přeshraniční zamýšlený model k digitálnímu obrazovému přenosu
Komunikace žáků na mezinárodní úrovni

Životní prostředí

Zařízení pro odpadní vodu - hlavní sběrač II
Zařízení pro odpadní vodu - hlavní sběrač V, Los 2 - 5
Přeshraniční měřicí síť pro vzduch OMKAS
Odstranění odpadních vod - Hirschfelde
Tepelná zařízení - vzdělávání mládeže
Energetické zařízení „Valtenberghaus“
Zařízení pro odpadní vodu - hlavní sběrač I, Los 3 - 5
Zařízení pro odpadní vodu - hlavní sběrač II, Los 2
Zařízení pro odpadní vodu - hlavní sběrač V, Los 2 - 5 (přistavení)
Nová čistírna odpadních vod - Ebersbach
Tlakové potrubí pro odpadní vodu - Zentendorf
Zařízení pro odpadní vodu - Ostritz, místní kanál
Zařízení pro odpadní vodu - Ostritz, tlak. potrubí pro odpadní vodu
Vodní kanál pro mísení - Martin-Wehnert-Platz
Brožura „Umweltdaten“ pro hraniční region
Zařízení pro odpadní vodu - Ostritz, místní kanál 5., 7.-10. BA
Zařízení pro odpadní vodu - hlavní sběrač V a II
Tepelné zařízení Kretscham Berthelsdorf

Hospodářský rozvoj

Výroční konference přeshraničních hospodářských kooperací
Bioelektrárna Zittau
Meziregionální odborová rada
Výzkum transferu přeshraničních technologií
Kooperationsdatenbank
Entwicklung diffusionssperrender Hartstoffschichten
Inicizace pracovního okruhu „Faserverbundwerkstoffe“
Organizace přeshraničního transferu technologií pro KMU

Cestovní ruch

5. turistická burza
Dvojazyčné informační materiály Görlitz/Zgorzelec
Cyklostezka a turistická stezka Hirschfelde - Görlitz (1. BA)
Dvojazyčné informační brožury - Sohland
Kamping Olba-See
Mapa „Pozoruhodnosti v regionu Horní Lužice-Dolní Slezsko“
6. - 9. Turistická burza
Výstavba česko-německé oblasti pro zimní sporty - Lausche
Mezinárodní turistické centrum „Člověk, kultura a životní prostředí“
Cyklostezka a turistická stezka Hirschfelde - Görlitz (2. BA)
Shell-Folder „Euroregion Nisa“
Turistické město Görlitz
Kláštery, kostely a sakrální památky, hrady a zámky v Euroregionu Nisa
Výstavní stánek Horní Lužice-Dolní Slezsko/Hornolužický spolek šesti měst
Výstavba česko-německé oblasti pro zimní sporty - Lausche
Přeshraniční naučná stezka – hornické příběhy
Euroregionem Nisa na kole
Prospekt „Hornolužický spolek šesti měst“
Historická poutní cesta přes tři prameny Sprévy
Turistický úvodní obraz - Euroregion Neisse-Nisa-Nysa
Cyklostezka „NeißeRadweg“, 3. BA
„Sternradfahrt 1999“
Výstavba 2 lyžarských vleků
Funkční budova pro Svatý hrob v Görlitz

Obnova venkova

Přeshraniční spolupráce zemědělských odborných škol
Tržní výměny žáků a učňů

Zařízení historických dřevěných domků
Život na vesnici - trojmezí
Lesní a zemědělská historická zařízení
Mezinárodní turistické centrum „Am Kottmar“
Rekonstrukce - Dreiseitenhof
Přijezd k hraničnímu přechodu, okolní výstavba
Přeshraniční zemědělsko-strukturální rozvojové plánování
Úprava historických staveb, lesní a zemědělská historická zařízení
Vizuální komunikace, lesní a zemědělská historická zařízení
Výstavba alternativních tepelných zařízení v historických dřevěných domech „Evropa-zahrada“ v saském „Landesgartenschau“
Výhládkový bod - Kaitsche
Stavba cesty k „Landesgartenschau“/Centrum rekreace Olbersdorf
Projekt k zajištění budoucnosti - Evropský dvůr trojmezí - Hainewalde
Přijezd k hraničnímu přechodu a parkoviště (turistika u hranic)
Přeshraniční zemědělsko-strukturální rozvojové plánování
LK Bautzen
Přeshraniční zemědělsko-strukturální rozvojové plánování vých. LK Löbau-Zittau

Lesní hospodářství

Přispění k sanaci lesů v Sasku
Ochrana půd
Opatření v důsledku nových poškození lesů
Přispění k sanaci lesů v Sasku
Vybudování cesty pro turistické a lesnické účely
Vzdělávání
Německo-polská spolupráce v otázce vzdělání - Koch
Zvyšování kvalifikace pracovní síly - přeshraniční cestovní ruch
Společné semináře „Liga Spitzenverbände“
Kvalifikace 2000 - hospodářský odborný seminář-Podnikatelé 2000 Eurogastro Nisa
Uspořádání lékařského symposia DEPOGA 1EURODIP 2000 -
Přizpůsobivost a vzdělávací systémy
Zvyšování kvalifikace/další vzdělávání v oblasti „Spedition“
Vzdělání im Garten- und Landschaftsbau
Pedagogické semináře „Stavby mostů“ - společný německo-polský kvalifikační projekt
Výchova poradců k otázkám životního prostředí - dvojazyčnost
Pilotní projekt - management Ost
Vzdělání im Garten- und Landschaftsbau
Zavedení systémů managementu
Obchodní referentství v KMU
Kvalifikace k projektu „Fachberater Steuern & Bilanzen - Ost-europa“
Kvalifikace k projektu „Betriebswirt Osteuropa“
Kvalifikační projekt k přípravě na odbornou činnost
Symposium k programové kultuře lokálních vysílání
Telesupport
Demonstrační centrum pro stavby vyhovujícím životnímu prostředí
Vzdělání a kvalifikace ochráně krajiny a životního prostředí
Kvalifikace k projektu „Projektingenieur Osteuropa“
Mezinárodní management
Gastronomie a další vzdělávání ve sféře cestovního ruchu
Zimní akademie „Ökologischer Landbau“
Odborná (re-)integrační opatření pro nemocem ohrožené

Sociokultura

1. Den chirurgů v Euroregionu Nisa
„Streetworker“ v Euroregionu Nisa
„Duha“ - německo-polská sociálně-pedagogická práce mladých
Přeshraniční rozšíření sociální práce INEDU
Prevenice profil nemocem v přeshraničním území SRN/ČR, SRN/Polsko
„Lichtblicke“ - německo-polská sociálně-pedagogická práce mladých
Další vzdělávání ke zvyšování kvalifikace přeshraniční komunikace - Polsko
„Dát Evropě duši“ - život v Euroregionu Nisa
Management GUSA.

Program Phare CBC (CZ)

Zaměření programu Phare CBC je dáno směrnicí Komise (ES) č. 1628/94 z 4. července 1994. Projekty byly v období 1994-1997 vybírány ve Společné programové a monitorovací komisi i zejména na základě následujících kritérií:

- soulad projektu s příslušným Víceletým indikativním programem,
- přeshraniční dopad projektu,
- kvantifikovaný přínos projektu pro danou oblast (např. objem odstraněného znečištění vody, nárůst pracovních míst, nárůst turistů),
- úroveň vnitřní míry návratnosti projektu,
- stupeň připravenosti projektu,
- vliv projektu na životní prostředí,
- úroveň a zabezpečení spolufinancování,
- zapojení místních a regionálních orgánů do přípravy, realizace a spolufinancování projektu,
- doporučení realizace projektu ze strany místních, regionálních či dalších orgánů na protilehlé straně hranice

V rámci Víceletého indikativního programu bylo vymezeno území, na které se programy přeshraniční spolupráce vztahují. V oblasti české části ERN se jedná se o území těchto okresů:

Okres Děčín
Okres Česká Lípa
Okres Liberec
Okres Jablonec nad Nisou
Okres Semily

V letech 1995-1998 Evropská komise uvolnila z programu Phare CBC pro projekty na české straně ERN částku ve výši cca 29,0 mil.EUR. V tabulce je uveden přehled rozdělení mezi jednotlivé oblasti a počet jednotlivých opatření:

Oblast	Počet opatření	Objem dotace v mil.EUR
Doprava	3	3,7
Ostatní infrastruktura	1	1,7
Životní prostředí	23	17,7
Hospodářský rozvoj	3	0,9
Cestovní ruch	5	2,0
Obnova venkova	1	0,2
Lesní hospodářství	2	1,5
Vzdělávání	1	0,4
Sociokultura (Small fund)	147	0,9
CELKEM	186	29,0

Přehled projektů 1994 - 1998 spolufinancovaných z programu Phare CBC v české části ERN

Doprava

Rumburk - Neugersdorf - silniční obchvat
Hrádek n.Nis. - městský okruh, etapa I.
Hrádek n.N. - městský okruh, etapa II.

Zvláštní infrastruktura

Hejnice - mezinárodní setkávací centrum

Životní prostředí

Hrádek nad Nisou - ČOV
Rumburk - hlavní stoka
Varnsdorf - rozšíření ČOV
Chrastava - ČOV
Krompach - kanalizace a vodovod

Varnsdorf - rozšíření kanalizace a ČOV

Filipov/Jiřkov - kanalizace a ČOV

Liberec - stoka XIII

Hejnice - kanalizace a ČOV

Višňová - ČOV

Šluknov - centrální stoka

Pure NISA - kanalizační přívaděč

Varnsdorf - kanalizace Špičák

Rumburk - kanalizační sběrač A2

Nové Město p. Smrkem - rozšíření kanalizace a ČOV

Velký Šenov - kanalizace a ČOV

Hrádek n. Nisou - rekultivace skládky

Šluknov - plynofikace

Dolní Podluží - plynofikace

Krásná Lípa - plynofikace

Jablonné v Podj. - plynofikace, et.IV

Jiřetín pod Jedl. - plynofikace

Fond malých infrastrukturálních projektů (povodně)

Hospodářský rozvoj

NISA - regionální rozvojová agentura

NISA - Přeshraniční datová síť

Centrum pro hospodářskou spolupráci

Cestovní ruch

NISA - turistický informační systém

Hrádek n.Nis. - cyklostezka, etapa.I

NISA - Vícejazyčná navigace turistů

NISA - rekonstrukce turistických stezek

Liberec-Hrádek n.N. - cyklostezka, et. II

Obnova venkova

NISA - přeshraniční obnova venkova

Lesní hospodářství

Jizerské Hory - regenerace lesních porostů

Lužické hory - regenerace lesních porostů

Vzdělávání

Vzdělávací program

Socio-kultura

NISA - fond malých projektů 1995

NISA - fond malých projektů 1996

NISA - fond malých projektů 1996

NISA - fond malých projektů 1997

V rámci Fondu malých projektů bylo v období 1997-1998 odsouhlaseno k spolufinancování 147 malých projektů.

Program Phare CBC (PL)

Zaměření programu Phare CBC je dáno směrnici Komise (ES) č. 1628/94 z 4. července 1994. Projekty byly v období 1994-1997 vybírány ve Společné programové a monitorovací komisi i zejména na základě následujících kritérií:

- soulad projektu s příslušným Víceletým indikativním programem,
- přeshraniční dopad projektu,
- kvantifikovaný přínos projektu pro danou oblast (např. objem odstraněného znečištění vody, nárůst pracovních míst, nárůst turistů),
- úroveň vnitřní míry návratnosti projektu,
- stupeň připravenosti projektu,
- vliv projektu na životní prostředí,
- úroveň a zabezpečení spolufinancování,
- zapojení místních a regionálních orgánů do přípravy, realizace a spolufinancování projektu,
- doporučení realizace projektu ze strany místních, regionálních či dalších orgánů na protilehlé straně hranice.

V rámci Víceletého indikativního programu bylo vymezeno území, na které se programy přeshraniční spolupráce vztahují. V oblasti polské části ERN se jednalo se o území vojvodství Jelenia Góra a Zelenia Góra.

V letech 1995-1998 Evropská komise uvolnila z programu Phare CBC pro projekty na polské straně ERN částku ve výši cca 40,0 mil.EUR. V tabulce je uveden přehled rozdělení mezi jednotlivé oblasti a počet jednotlivých opatření:

Oblast	Počet opatření	Objem dotace v mil.EUR
Doprava	9	20,6
Ostatní infrastruktura	2	1,4
Životní prostředí	21	13,6
Hospodářský rozvoj	-	-
Cestovní ruch	10	2,4
Obnova venkova	-	-
Lesní hospodářství	2	0,1
Vzdělávání	-	-
Sociokultura (Small fund)	4	1,9
Celkem	48	40,0

Přehled projektů 1994 – 1998 spolufinancovaných z programu Phare CBC v polské části ERN

Doprava

Hraniční přechod Radomierzycy - Hagenwerder
 Přebudování silnice Srbska - Miłoszów
 Obchvat silnice Jelenia Góra
 Přivaděč dálnice/místní obchvat Bolesławiec
 Silnice Olszyna - Luban
 Výstavba tranzitní silnice - Bolesławiec (2.BA)
 Obchvat silnice Olszyna (Národní silnice 356)
 Hraniční přechod Radomierzycy - Hagenwerder
 Výstavba silnice Bolków - Lubawka

Ostatní infrastruktura

Zámek Czame I
 Zámek Czame II

Životní prostředí

Čerpací zařízení pro odpadní vodu Zgorzelec - Ujazd
 Sklad Jędrzychowice

Sklad Gozdnic

Modernizace výtopny - Zgorzelec

Tepelné zařízení Bogatynia

ČOV Sieniawka

ČOV Chelmsko Śląskie

Skład Węglina (Gozdnica)

Zařízení na obstarání odpadu

ČOV Łęknica

ČOV Kamienna Góra

ČOV a sklad Bogatynia

ČOV Luban

Skład Łwówek Śląski

Obstarání odpadu Olszyna

Zařízení pro povodí horního toku Nisy - Bogatynia

Odpadní voda - Bolesławiec

Skład Luban

Skład Ściegny - Kostrzyca

ČOV Mściwojów

ČOV Mieroszów

Cestovní ruch

Fürst-Pückler-Park I

Cyklostezky ve vojvodství Jelenia Góra (1. BA)

Rozšíření lyžařského centra Jakuszyce

Turistický informační systém (1. BA)

Turistický informační systém (2. BA)

Cyklostezky ve vojvodství Jelenia Góra (2. BA)

Fürst-Pückler-Park II

Turistické stezky ve vojvodství Jelenia Góra

Lyžařské centrum Jakuszyce

Horská stráž Krkonoše

Lesní hospodářství

Zalesňování ve vojvodství Jelenia Góra I

Zalesňování ve vojvodství Jelenia Góra II

Sociokultura /Small Fund)

Small Projects Fund 1995

Small Projects Fund 1996

Small Projects Fund 1997

Small Projects Fund 1998

Geschäftstelle BRD:
Kommunalgemeinschaft
EUROREGION NEISSE e. V.
Rathenastrasse 30
027 63 Zittau
tel. 00493583/57500
fax. 00493583/512517

Sekretariát ČR:
Regionální sdružení
EUROREGION NISA
U jezu 2
460 01 Liberec 4
tel. 0042048/5226272
fax 0042048/5226273

Sekretariat RP:
Stowarzyszenie Gmin Polskich
EUROREGIONU NYSA
ul 1. Maja 57
58-500 Jelenia Góra
tel. 004875/7676470-2
fax 004875/7676470

Vydavatel: Stowarzyszenie Gmin Polskich EUROREGIONU NYSA • Zhotovení: © Wydawnictwo Booster, tel. 0048 / 75 764 64 55

Mapy: © WTK Plan • Regionální plánování - mapa: Jaroslav Zámečník

Redakční rada: MACIEJ GAŁĘSKI, Andrzej Jankowski, Gerhard Watterott, Jaroslav Zámečník

Foto: Maciej Gałęski, Janusz Jaremen, Robert Kuliczowski, Zbigniew Kulik, Bärbel Schubert, Jaroslav Zámečník

Financováno z prostředků EVROPSKÉ UNIE
ISBN 83-911975-2-2

Euroregion

Nisse-Nisa-Nysa